

VOORZITTER : de heer J. Pede

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

M. De Meyer, A. Steverlynck, E. Vandersmissen, P. Van Grembergen ; gezondheidsredenen.

E. Gryp, N. Maes, H. Van Wambeke, J. Wyninckx ; buitenslands.

P. Berben, F. Brepoels, F. Cauwenberghs, M. Tyberghien-Vandenbusche, J. Van Looy ; ambtsverplichtingen.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

— Voorstel van decreet van de heer G. Cardoen c.s. houdende instelling voor het Vlaamse Gewest van

een verhuis- en installatietoelage alsmede een huurtoelage ten voordele van de gehandicapten — 133 (BZ 1988) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Huisvesting en Stadsvernieuwing .

— Voorstel van decreet van de heer K. Dillen houdende wijziging van het decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen — 134 (BZ 1988) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreegeving.

— Voorstel van decreet van de heer K. Dillen houdende vernederlandsing van de benaming van de door de Vlaamse overheid te Gent ingerichte technologische beurs — 135 (BZ 1988) — Nr. 1.
Verwezen naar de Verenigde Commissies voor Cultuur en voor Economie, Tewerkstelling en Energie.

— Voorstel van decreet van de heer K. Dillen c.s. houdende invoering van een vak „Geschiedenis van de Nederlanden” in het Nederlandstalig onderwijs — 136 (BZ 1988) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs en Vorming.

VERSLAG

Indiening

De Voorzitter : Het volgende verslag werd ingediend :

— door mevrouw T. Merckx-Van Goey namens de Commissie voor Welzijn en Gezondheid over het voorstel van decreet van de heer R. Vannieuwenhuyze c.s. houdende wijziging van artikel 14 van de wet van 21 maart 1964 op het medisch schooltoezicht — 38 (BZ 1988) — Nr. 3.

JAARVERSLAG

Indiening

De Voorzitter : Het volgende jaarverslag werd ingediend :

— Jaarverslag 1987 van de Raad van Niet-Openbare Radio's.
Dit jaarverslag ligt ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering.

VERZOEKSCRIFT

Verwijzing

De Voorzitter : Het volgende verzoekschrift werd naar de bevoegde Commissie verwezen :

Voorzitter

- Verzoekschrift van de heer G. Verbraeken betreffende de behandeling en de begeleiding van geesteszieken
— 3 (BZ 1988).
Verwezen naar de Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De Voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof werden ingediend :

- Arrest van het Arbitragehof van 8 juni 1988 :
  - het door de Vlaamse Executieve ingestelde beroep tot vernietiging van artikel 4, 3°, van de wet van 30 maart 1987 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten vastgesteld ter uitvoering van artikel 1 van de wet van 27 maart 1986 tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning, en, voor zoveel nodig, van het koninklijk besluit nr. 474 van 28 oktober 1986 tot opzetting van een stelsel van door de Staat gesubsidieerde contractuelen bij sommige plaatselijke besturen, bekrachtigd door artikel 4, 3°, van de vermelde wet van 30 maart 1987 ;
  - het door de Vlaamse Executieve ingestelde beroep tot vernietiging van artikel 9, 1°, van de wet van 30 juli 1987 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten vastgesteld ter uitvoering van artikel 1 van de wet van 27 maart 1986 tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning (.. .) en, voor zoveel nodig, van het koninklijk besluit nr.

511 van 11 maart 1987 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 474 van 28 oktober 1986 tot opzetting van een stelsel van door de Staat gesubsidieerde contractuelen bij sommige plaatselijke besturen
— Rolnummers 54 en 61.

- Arrest van het Arbitragehof van 9 juni 1988 inzake de prejudiciële vraag gesteld door de politierechtbank te Tubeke bij vonnis van 24 juni 1987 inzake van het Openbaar Ministerie en van het Bestuur van Waters en Bossen tegen Jean Canivet en de BVBA Canivet
— Rolnummer 57.
- Arrest van het Arbitragehof van 9 juni 1988 inzake de prejudiciële vraag gesteld door de rechtbank van eerste aanleg te Charleroi (8ste correctionele kamer), bij vonnis van 23 september 1987 in zake van het Openbaar Ministerie tegen Giordano Ghidinelli
— Rolnummer 63.
- Arrest van het Arbitragehof van 9 juni 1988 inzake de prejudiciële vraag gesteld door het Hof van beroep te Luik, achtste correctionele kamer, bij arrest van 11 juni 1987 in zake van het Openbaar Ministerie en van Bernard Copet, Emile Thomas, Evence Thomas en Raymond Lhoist, burgerlijke partijen, tegen Bernard Copet, Emile Thomas en Evence Thomas, betichten.
— Rolnummer 64.
- Arrest van het Arbitragehof van 9 juni 1988 inzake de prejudiciële vraag die de politierechtbank te Thuin heeft gesteld bij vonnis van 19 oktober 1987 in de zaak van het Openbaar Ministerie en het Ministerie van het Waalse Gewest („Administration des eaux et forêts”) tegen Amorison
— Rolnummer 65.
- Arrest van het Arbitragehof van 9 juni 1988 inzake de prejudiciële vraag gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Charleroi, (10de correctionele kamer), bij vonnis van 11 maart 1987 in zake van Marius Lescalier en het

Openbaar Ministerie t/ Marthe Fitvoye
— Rolnummer 66.

- Arrest van het Arbitragehof van 9 juni 1988 inzake de prejudiciële vraag gesteld door de rechtbank van eerste aanleg te Tongeren (zitting houdende in correctionele zaken) bij vonnis van 10 december 1987 in zake het Openbaar Ministerie tegen C. Bergen en R. Pardon
— Rolnummer 72.
- Arrest van het Arbitragehof van 15 juni 1988 inzake de prejudiciële vraag gesteld door het Hof van beroep te Luik (elfde burgerlijke kamer) bij arrest van 30 november 1987 in de zaak Fraipont en Lavenne tegen de gemeente Flémalle
— Rolnummer 71.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN (R.v.O. art. 69)

Indiening

De Voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door :

- mevrouw F. Brepoels, de heren J. Caudron, A. De Beul, A. Denys, M. Desutter, J. Geysels, mevrouw N. Maes, de heren V. Peuskens, J. Sauwens, W. Seeuws, H. Suykerbuyk, H. Van Dienderen, P. Van Grembergen, R. Van Hooland, R. Van Steenkiste, D. Vervaet.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de begroting van de Maamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1987 — 9-A (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 5

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het be-

grotingsjaar 1988

— 6-A (BZ 1988) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

— 7-A (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 4

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988

— 6-A (BZ 1988) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

— 8-A (BZ 1988) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIE (R.v.O. art. 72, 9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat.

SPORT EN TOERISME

De Voorzitter : Wij behandelen thans twee materies waarvoor Minister Dewael eveneens bevoegd is, met name Sport en Toerisme.

Aangezien Minister Dewael ook bevoegd is voor de materie Toerisme, die wij eveneens vandaag behandelen, en beide materies in dezelfde Commissie werden onderzocht, zal hij zijn antwoord over die twee materies samen op het einde van de namiddag verstrekken.

De heer Vandermeulen, verslaggever, heeft het woord.

De heer P. Vandermeulen, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de Commissie voor Sport en Toerisme heeft op 30 maart en 25 april de haar toegewezen artikelen en secties behandeld in verband met de begroting 1988.

Wat de sport betreft, bestaat nog steeds, zoals in 1987, de scheiding tussen de gewone begroting en de begroting van het sportfonds. Het sportfonds moet toelaten sedert jaren bestaande tekorten op de gewone begroting op te vangen, met name vooral personeelsuitgaven.

Volgende principes worden gehandhaafd :

1. de totale begroting blijft beperkt

tot de enveloppe van 1987 (6 miljoen frank minder op de gewone begroting) ;

2. er is lichte verschuiving binnen de enveloppe om meer het accent te kunnen leggen op de landelijke sportorganisaties.

Als we de cijfers vergelijken met 1987 geeft dit :

a. voor de gewone begroting :

Titel I :

sectie 52 — 317 miljoen frank, dit is 15 miljoen frank meer ;
sectie 53 — 15,6 miljoen frank, i.e. een status quo ;

b. voor het sportfonds :
een raming van ontvangsten : 507 miljoen frank, wat 47 miljoen frank meer betekent ;
van uitgaven : 498 miljoen frank wat gelijk staat met een verhoging van 38 miljoen frank.

Een toelichting bij de secties : er is een vermindering van 6 miljoen frank van de totale begrotingcijfers vergeleken met 1987.

Titel I :

1. De toelagen aan de landelijke sportfederaties stijgen met 8 miljoen frank, vooral omwille van de toename van het gesubsidieerd personeel en de hogere lasten van het in dienst zijnde personeel ;

2. de toelagen aan de gemeentelijke sportfunctionarissen blijven ongewijzigd ;

3. 1988 wordt een Olympisch jaar, een krediet van 15 miljoen frank wordt hiervoor voorzien.

Hierin is begrepen het krediet voor jeugdkampen en spelen voor gehandicapten te Seoul.

Titel II :

— de investering wordt teruggebracht op het niveau van 1986, wat minder toelagen voor de ondergeschikte besturen inhoudt ;

— de toename van de individuele sportbeoefening door niet georganiseerd publiek dient veilig te worden gesteld ; daarvoor moeten de centra

goed uitgerust blijven. Een vermindering van de post voor de vrijwaring van de sportinfrastructuur mag verwacht worden, daar een groot gedeelte daarvan reeds in de vorige jaren werd uitgevoerd.

De algemene beleidslijnen zullen aangehouden blijven, namelijk promotie „Sport voor Allen”, aandacht voor de kadervorming door universitaire instituten en sportfederaties, schoolsport die bijzondere aandacht moet blijven krijgen.

De artikelen en secties worden aangenomen met 6 stemmen voor en 2 tegen.

Wat het toerisme betreft, de begroting van het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme, goedgekeurd door de Minister, voorziet in een uitgave van 645.200.000 frank, wat een toename betekent met 29,5 miljoen frank.

De stijging was mogelijk door, ten eerste het invoeren van een reservefonds, waarbij niet-gebruikte kredieten voor personeelsuitgaven van 1987 kunnen gebruikt worden in 1988, en ten tweede, verhoogde eigen inkomsten van de parastatale instelling.

Voor promotie voorziet het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme in een bedrag van 174.194.794 frank, wat vergeleken met de initiële begroting 1987 een stijging is van 18,6 miljoen frank.

De Gemeenschapsminister licht de nieuwe initiatieven inzake promotie als volgt toe : het budget van de campagne 1988 in Duitsland, grootste potentiële groeiemarkt voor Vlaanderen in 1988, inspanningen om het binnenlandse toerisme te bevorderen, vooral wat korte vakanties betreft, met een reclamecampagne op BRT en RTB en in de belangrijkste Vlaamse kranten, een aantal initiatieven inzake congresstoerisme, „joint-promotion” wordt voortgezet met American Express, Avis, Sabena en OPT, start van een nieuwe campagne met Alitalia en het starten van een elektronische informatiekant.

Naast de promotie moet ook de toeristische infrastructuur aanwezig zijn.

Vandermeulen

In 1988 zal de operationalisering van het VCGT ook effect hebben op rechtstreekse en onrechtstreekse investeringen inzake toerisme.

Belangrijk is het optrekken van de moderniseringspremie voor logies-verstrekkende bedrijven — 30 procent van het investeringsbedrag met maximum 2.000.000 frank hernieuwbaar om de 5 jaar.

Sectie 96 van de begroting : de Vlaamse Regering stelde in de vorige legislatuur tot doel, het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme operationeel te maken.

Aan alle decreten van de Vlaamse Regering werd uitvoering gegeven. Een nieuw artikel 21bis werd ingediend in het decreet, met een overeenstemmend amendement in de tabel, houdende invoering van een nieuw artikel in verband met Alden Biezen.

Beide worden aangenomen met 9 stemmen voor en 1 onthouding. De artikelen en secties 49 en 96 werden goedgekeurd met 8 stemmen voor en 2 tegen. (**Applaus bij de meerderheid**)

De Voorzitter : De heer Content heeft het woord.

De heer W. Content (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, als u het mij toestaat zal ik achtereenvolgens de begroting van sport en deze van toerisme bespreken.

Ik kan wat de begroting 1988 van de sport betreft zeer kort gaan. Mijn allereerste opmerking is dat, indien men werkelijk aan sportbeleid wil doen, de 746 miljoen frank die de Minister van Sport worden toegekend, onvoldoende zijn, te meer omdat deze kredieten 6 miljoen frank minder bedragen dan in 1987.

Ik juich dan ook de beslissing van de Staatssecretaris voor Onderwijs, de heer Van den Bossche, toe die deze onvoldoende mogelijkheden probeert te compenseren door sport op school met nieuwe initiatieven en geldmiddelen op een hoger peil te brengen.

Inderdaad, zijn beslissing maakt het

mogelijk het personeelsbestand in 1988 op het huidig peil te behouden. Het budget daarvoor bedraagt 80 miljoen frank per jaar en zal het mogelijk maken aan 100 gedetacheerde leerkrachten werk te bezorgen.

Door de jaarlijkse schoolsportdag in de drie netten uit te breiden tot een hele dag in plaats van zoals vroeger alleen op woensdagmorgen, zal door de jeugd meer aan sportbeoefening kunnen gedaan worden.

De derde maatregel van de Staatssecretaris van Onderwijs heeft tot gevolg dat de lessen in de lichamelijke opvoeding worden uitgebreid tot drie uren in het secundair onderwijs van het rijksonderwijs en in het basisonderwijs wordt er gestreefd naar een uur per dag.

Dit is ontegensprekelijk een positieve beslissing ten bate van de lichamelijke conditie van onze jeugd die in schril contrast staat met de desinteresse voor de sport vanwege de Vlaamse Executieve. Nochtans had de Minister een relatief goede beleidsnota opgesteld, maar het is niet door de kredieten voor promotie en initiatie met 4 miljoen frank te verhogen en de toelage aan sportverenigingen met 7 miljoen frank op te trekken dat men aan een degelijk sportbeleid kan doen.

Men kan zich daarentegen over 7 miljoen frank kredietverhoging afvragen op welke basis andere begrotingscijfers werden vooropgesteld, bijvoorbeeld artikel 43.01 voor weddetoelagen aan sportfunctionarissen : hiervoor is opnieuw slechts 51 miljoen frank ingeschreven, hetzelfde bedrag als in 1987, hoewel men zeer goed weet dat dit bedrag totaal onvoldoende is om de normale weddetoelagen, op basis van het decreet van 7 december 1976, uit te betalen.

Uit de cijfers voor 1987 blijkt dat slechts 69,46 procent werd uitgekeerd van de bedragen waarop normaal aanspraak kan worden gemaakt. Dit betekent dat alleen om de verplichtingen na te komen voor 1987, meer dan 73 miljoen frank vereist zou zijn of dat in 1987 het normale aantal voorziene sportfunctionarissen 30 procent minder wordt, of dat

men de mensen op hetzelfde peil blijft behouden.

Voorts moet men vaststellen dat voor de vrijwaring van de sportinfrastructuur het krediet met de helft wordt verminderd, namelijk met 10 miljoen frank zoals blijkt uit artikel 12.24.

De vraag kan gesteld worden of alle sportinfrastructuren dan in zo'n perfecte staat zijn. De aanblik en de staat van de beschikbare toestellen in de verschillende inrichtingen vertellen het anders ! Voor de Olympische Spelen in Seoel (artikel 01.02) wordt 15 miljoen frank ingeschreven. Heeft de Minister al de 7 miljoen frank extra gevonden voor deze Olympische Spelen zoals hij beloofd heeft voor de televisie ?

Algemeen kan worden gesteld dat een begroting in de eerste plaats een beleidsinstrument dient te zijn en dat de daarin vermelde cijfers een weergave moeten zijn van het door de Minister gevoerde of te voeren beleid.

De ideeën, opgenomen in de „beleidsnota” van de Minister, waren zoals ik reeds zei, zeer lovenswaardig maar hiervan is spijtig genoeg niets te vinden in de voorliggende begrotingscijfers.

Mag ik verder vragen dat de Minister van Sport in de eerstvolgende vergadering van de Commissie aan de leden de details en toelichting over de begroting bezorgt die heden ontbreken waardoor ondoorzichtigheid optreedt, meer bepaald de details van de kosten die in de begroting van sport voorkomen.

Minister P. Dewael : Welke toelichting bedoelt u ?

De heer W. Content : Ik bedoel een toelichting over de uitgaven voor de sport zowel voor 1987 als voor 1986 met opgave van de details voor alle posten van de begroting van de sport.

Ik meen te weten dat uw oordeel over bepaalde delen van het Sportfonds ook uw goedkeuring of uw vragenstelling doet voorkomen. Graag zouden wij dit vernemen, ten einde u eventueel te kunnen steunen om ter zake wijzigingen voor te stellen.

Minister P. Dewael : Het is u bekend dat voor de begroting van het Sportfonds eerst het advies van de Inspectie van Financiën moet worden ingewonnen. Nadien wordt dit ontwerp van begroting aan de Hoge Raad voor de Sport voorgelegd. Ik kan pas een definitieve beslissing nemen, wanneer ik zeker ben van de middelen die zullen worden toegekend ; maar op dit ogenblik is mij dat onmogelijk.

De heer W. Content : Ik kan over de begroting 1988 besluiten met de volgende vragen : wat denkt de Minister over het voorstel van decreet uitgaande van collega Diegenant in verband met de kadervorming.. .

De heer A. Denys : Collega Diegenant is geen collega meer in de Vlaamse Raad.

De heer M. Olivier : Maar de heer Olivier wel !

De heer W. Content : Uw antwoord zal mij misschien een inzicht geven omtrent de vraag hoe men plots in een tijdsperiode van 1 jaar 30 miljoen frank aan inkomsten en meer kan bereiken. Dit betekent trouwens bijna 15 procent verhoging. De vraag kan gesteld worden of de sportbeoefenaars het gelag zullen betalen.

Mijn tweede bedenking betreft de uitgaven. Artikel 3.14 spreekt over de uitgaven voor personeel waarvan ongeveer een vierde van de gelden dienen om personeelslasten te dragen. Welnu, deze personeelslasten zijn gestegen en ik stel vast dat gedurende de twee voorbije jaren niets werd ondernomen om een deel van de personeelslasten van het Nationaal Sportfonds over te hevelen naar de gewone begroting, dit ondanks de belofte die vroeger door de Minister werd gedaan.

Voor artikel 3.17 „Sport Plus” werd drie miljoen frank minder voorzien en ook drie miljoen frank minder voor schoolsport, daar waar 2 miljoen frank in meer voorzien wordt voor de topsport.

Een betere coördinatie tussen onderwijs en sport dringt zich dan ook op en de initiatieven door de Staatsse-

cretaris van Onderwijs genomen worden daaromtrent nog meer aan waarde.

Samenvattend kan ik stellen dat voor promotie nog minder voorzien wordt dan vorige jaren, dat de inspanningen voor schoolsport vanwege het nationaal Sportfonds aan kredieten verminderen en dat de topsporten winnen. Het is te hopen dat ze ook in Seoul winnen.

Om te eindigen wil ik de aandacht van de Raad vestigen op de verklaring van de Directeur-Generaal van BLOSO, de heer **Armand Lams**, die bij de officiële voorstelling van het zomerprogramma „Blosio in de branding” het volgende verklaarde :

„Het is overduidelijk. De huidige economische crisis beïnvloedt meer dan ooit de verblijfsrecreatie. De grote vlucht naar vreemde vakantieoordelen is afgebot en men kiest graag voor een verblijf in eigen land. De vakantie van het zalig nietsdoen ligt echter al lang achter de rug. De vakantiegewoonten hebben een bocht van 180 graden genomen. Men wil actief zijn, zich sportief uitleven zonder gebonden te zijn. Onder het motto : „Zoveel organisatie als mogelijk”, wil BLOSO het Europa van morgen te lijf.”

En verder :

„De vakantieganger wil terug naar de natuur, wil avontuur. En daar moeten we op inpikken. Niet alleen lokaal, maar ook nationaal en dat alles met het oog op het Europa van morgen. Het wordt een uitdaging waar we met onze animatieprojecten tegenaan gaan.”

Dit wil in uitvoering betekenen dat BLOSO deze zomer aan de kust sportinitiatie, strandanimatie, sportstranden, zeilen, strandzeilen, droogsurfen, kayakken, enzovoort, wil realiseren, maar dan zullen de gemeenten moeten toelaten dat deze watersporten meer kunnen worden beoefend. De Directeur-Generaal van BLOSO wil de medewerking van ongeveer 500.000 recreatieve deelnemers bekomen. Hij besluit als volgt :

„Het patrimonium van de Vlaamse

Kust is steenrijk aan mogelijkheden. In functie van de toekomst moeten we, Europa 1992 indachtig, die ten volle uitbaten.” Aldus nog **Armand Lams**.

Ik kan alleen maar dergelijke initiatieven toejuichen want daarbij is dit een bijkomende inspanning om ons toerisme nieuw leven in te blazen.

Besluitend dus : meer geld voor de Sport en meer belang hechten aan de samenwerking met de sportfederaties en met het toerisme in het algemeen.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, collega's, het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme, waarover u de controlebevoegdheid hebt, gaf in maart 1986 een beleidsnota uit onder de veelzeggende titel : „Toerisme in Vlaanderen”.

In de inleiding, eerste regel, lees ik : „In dit land is een echt „toeristisch beleid” vrij nieuw, zelfs als men de oprichting van het Commissariaat-Generaal voor Toerisme in 1939 als uitgangspunt neemt. Ons land moest tot 1966 wachten vooraleer een „minister” zich actief met toerisme bezig te houden”, en verder : „De toeristische sector biedt ongetwijfeld nog kansen voor de creatie van nieuwe werkgelegenheid, vooral in de ontwikkelingszones. Een globale en gecoördineerde aanpak van het ontwikkelings- en recreatiebeleid kan deze kansen benutten.”

Ook in uw eigen beleidsverklaring van februari-maart 1986 hebt u het, terecht, over : informatie, voorlichting, samenwerking, promotie, coördinatie, en noem maar op.. .

Vandaag juni 1988, 2 jaar en 3 maanden verder, kunnen wij nagaan wat er overgebleven is van deze mooie beleidsverklaring. Het resultaat van al deze plannenmaking kan ik zeer kort samenvatten : het toerisme in ons land gaat achteruit bij gebrek aan budgettaire mogelijkheden en gebrek aan moderne infrastructuur.

In de dagbladgroep van „De Standaard” van zaterdag 2 april 1988, verscheen er een interview van de vroegere Commissaris-Generaal van Toe-

Content

risme, André Verheyden. Het is belangrijk, geloof ik, enkele passages daaruit naar voor te brengen.

De heer André Verheyden zegt : „Wat ik vandaag vaststel is dat toerisme als industrie in Vlaanderen door de overheid niet au sérieux wordt genomen, dat toerisme politieke kanker heeft, dat toerisme verlamd is door gebrek aan financiële injecties. Vlaanderen is een brandkast, boordevol toeristische schatten. Wij houden de brandkast angstvallig gesloten. Wat één van de belangrijkste Vlaamse industrieën zou moeten zijn, is op dit ogenblik een gammele onderneming door gebrek aan geloof, overleg, politieke onafhankelijkheid en vakbekwaamheid bij de overheid. Wie in Vlaanderen gelooft, moet ook in het Vlaams toerisme geloven en er consequent naar handelen.”

En verder heeft deze zeer eminente en bekwame toeristische specialist het over de samenhangigheid.

Mijnheer Verheyden zegt : „De verhouding met de Waalse collega's is steeds goed geweest.

De relaties tussen het VCGT en toeristische federaties van de vijf Vlaamse provincies en de Vlaamse VVV's waren in het verleden uitstekend. Binnen het VCGT is er, met de middelen die beschikbaar waren, steeds hard gewerkt. Kloppen de federaties niet aan dovemansdeuren ?

Ik vrees dat wij in een tijdperk zijn gekomen dat de federaties het wachten moe zijn op initiatieven van het VCGT om de promotie in het buitenland degelijk en gezamenlijk aan te pakken. Dit zal de samenhangigheid tussen het VCGT en de federaties doen afzakken. Bij toeristische manifestaties in binnen- en buitenland kan je steeds vaker constateren dat de federaties aparte standen opbouwen in plaats van gezamenlijk te werken en te overleggen.

Het lijkt wel een op drift geslagen schip, waar de vaste hand van de kapitein ontbreekt, met het versnipperde toeristisch imago vandien.” Dat zijn de eerste grote gevolgen.

De Internationale Toeristische Beurs van Berlijn was hiervan een duidelijk voorbeeld : er waren slechts enkele steden en federaties die de goede wil en de moed hadden aanwezig te zijn op 's werelds grootste toeristische beurs, enkele hotels.

U begrijpt dat het de hoteliers niet alleen ontbreekt aan infrastructuur. Bovendien zijn zij niet aanwezig op verschillende beurzen, — enkele uitzonderingen niet te na gesproken — en tonen hiermee hun totale desinteresse.

Ik citeer verder : „Het VCGT stak geen vinger uit omdat het meent dat het niet hoeft. Een miskleun.”

Verder heeft de oud-commissaris-generaal het over het te verwerpen voorstel om de reisbureaus als officiële verkooppunten van de binnenlandse vakanties te laten optreden.

En op de vraag : „Geloven de bevoegde ministers van de Vlaamse regering niet in het toerisme ?” is het antwoord van de heer Verheyden : „Zij geloven niet in een toeristische industrie voor Vlaanderen. Zij weten niet of wensen niet te weten dat vijftiengigduizend Vlamingen werk vinden in de toeristische sector zoals die op dit ogenblik is uitgebouwd, dat toerisme voor België inkomsten betekent van meer dan 3 miljard frank.”

Minister P. Dewael : De cijfers waarnaar u zoëven hebt verwezen, staan in de beleidsverklaring van het Commissariaat-Generaal voor Toerisme. De beleidsverantwoordelijken kennen die cijfers wel degelijk.

De heer J. Van Elewyck : Collega Content, als u de Minister laat begaan, onderbreekt hij drie keer en weigert hij nadien te antwoorden. Hij heeft in andere debatten dezelfde techniek toegepast. Volgens mij moet de Minister het woord vragen zoals iedereen.

De Voorzitter : Daar beslis ik over.

De heer J. Van Elewyck : Als ik hem nog hoor onderbreken, dan beloof ik dat de Minister veel zal onderbroken worden.

Minister P. Dewael : Mijnheer Van

Elewyck, er bestaat meestal een goede reden om te onderbreken, maar bij u is dat niet het geval.

De heer W. Content : Mijnheer de Minister, ik heb mijn pen bij de hand en maak aantekeningen bij de vragen waar ik een antwoord op wens. Na deze vaststelling en de kritiek, gegeven door iemand die het toerisme toch kent, zou het voor mij gewoon voldoende zijn en zou ik mijn tussenkomst kunnen beëindigen. U mag ook niet vergeten dat de heer Verheyden een andere politieke ingesteldheid heeft.

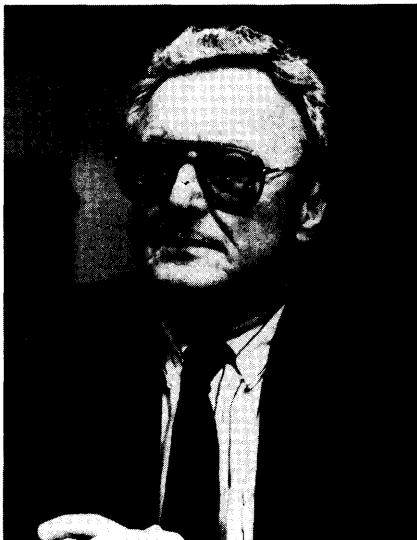
Ik wil nochtans dieper ingaan op de budgettaire en structurele problemen. Naar aanleiding van wat de heer Verheyden heeft gezegd, geef ik u de gelegenheid, mijnheer de Minister, om hierover te zeggen wat u ervan denkt. Misschien zult u de heer Verheyden verwijten dat hij daar niets van kent, dan is het aan u om de heer Verheyden terecht te wijzen op een ogenblik dat u het wenst.

Minister P. Dewael : Aangezien de heer Verheyden met pensioen is, stel ik u voor deze zaak op een andere plaats te bespreken.

De heer W. Content : De heer Verheyden zal nu veel tijd hebben om na te denken. Het zal u wel bekend zijn, mijnheer de Minister, dat gepensioneerden de neiging hebben om eens de waarheid te zeggen omdat zij tijdens het beoefenen van hun functie meestal belet worden dit te doen. Welnu, het zou misschien belangrijk zijn dat de heer Verheyden nu eens verklaart hoe sommige ambtenaren verhinderd worden om aan een minister of aan de bevoegde commissies hun persoonlijke ideeën te laten kennen.

Budgettaire wordt het toerisme zeer slecht bedeed. Ten bewijze geef ik enkele cijfers en vergelijkingen.

Ten eerste over de publicaties, propaganda en publiciteit. Kan het anders dan dat de totale toeristische promotie bedroevend is wanneer men bedenkt dat ons budget voor 1988 voor publicaties, propaganda en publiciteit 174 miljoen frank bedraagt, waar bij voorbeeld Nederland

Volgens de heer W. Content (SP) zijn er onvoldoende kredieten voorzien voor het voeren van een werkelijk sportbeleid en wordt het toerisme budgettair zeer slecht bedield

925 miljoen frank spendeerde en er daarbij een ruime participatie is van de privé-sector. Amsterdam alleen besteedt meer geld daaraan als heel Vlaanderen samen.

Mag ik aan de Minister verder vragen waarom in zijn oorspronkelijk ontwerp voor 1988 211 miljoen frank was ingeschreven en nu 174 miljoen frank? Dit betekent een vermindering in de begrotingsvoorstellen van 37 miljoen frank.

Mijnheer de Minister, men kan niets verkopen zonder het artikel op een degelijke manier aan de man te brengen. Ter zake geef ik u niet enkel de schuld, ik heb altijd gesproken van de Vlaamse Executieve. Naar mijn mening zal de Minister, of de toekomstige minister, alles in het werk moeten stellen om het bedrag van de begroting toerisme te verhogen.

De heer A. Denys : Als ik de optelsom maak van alle meeruitgaven door de collega's van de SP gevraagd, zullen wij een Vlaamse begroting in-

dienen met een tekort van 20 à 30 miljard frank.

De heer W. Content : Mijnheer Denys, het is misschien mogelijk dat bepaalde begrotingsposten die te veel hebben, kunnen overgedragen worden naar de post toerisme.

De heer J. Van Elewyck : Ik wil er u op wijzen, mijnheer Denys, dat geen enkel van de door ons ingediende amendementen een verhoging van de uitgaven met zich brengt. Wij stellen enkel verschuivingen voor. U poogt nu dezelfde atmosfeer te scheppen die wij al gewoon zijn.

De heer W. Content : Ten tweede, en dan de details van de inbreng van het VCGT in de reclamecampagne : in Nederland 8 miljoen frank, in Duitsland 26 miljoen frank, in Groot-Brittannië 14,5 miljoen frank, in Frankrijk 6 miljoen frank, in het binnenland 12 miljoen frank.

Dit maakt voor het buitenland 54,5 miljoen frank, voor het binnenland 12 miljoen frank, samen afgerond 67 miljoen frank.

Hoe kan men met 67 miljoen frank reclame voeren in de pers, via de radio, vakantiemagazines, direct mail, produktiekosten, advertenties, onderzoek bij respondenten, Flandernbladzijden, samenwerking met toeroperators, affiches, handling respons en porto, actie bij reisbureaus, en noem maar op... ?

Ten derde, een andere vergelijking : een voorafgaande studie over het toerisme is noodzakelijk om te weten hoe men op toeristisch gebied moet handelen en om de impact te kennen.

Welnu, België besteedt daaraan ongeveer 2 miljoen frank. In de eerste uitgave was in 2,5 miljoen frank voorzien. In de tweede uitgave werd vlug 0,5 miljoen frank afgeknabbeld. Die 2 miljoen frank is juist goed voor 1 onderzoeker en 1 opsteller. Nederland heeft daarentegen 29 miljoen frank ter beschikking.

Moet ik nog verder aandringen, mijnheer de Minister? Ik heb werkelijk medelijden met een Minister van Toerisme die toerisme moet promoveren met een aalmoes.

Uit deze enkele voorbeelden blijkt overduidelijk dat het toerisme in Vlaanderen om meer toeristen naar ons land te lokken of hier te houden, over meer middelen moet beschikken. Maar er zijn ook nog andere redenen dan budgettaire. Het toerisme is bevorderlijk voor de werkgelegenheid van zowel werknemers als middenstanders en is een bron van inkomsten voor de staat.

Het blijkt trouwens dat de toeristische sector voor de staat en voor de openbare instanties in het algemeen bijzonder rendeert.

Er is in België bij benadering 1,8 miljard frank geïnvesteerd in uitrusting en promotie. Ten opzichte van 31,5 miljoen frank overnachtingen komt dat neer op ongeveer 30 frank per nacht.

Indien men een overnachting gemiddeld becijfert op 1.500 frank, dan wint de schatkist door het spel van inkomstenbelastingen en andere taken daar minstens 10 procent bij, of zowat 300 frank.

De verhouding tussen de investeringskost en wat terugvloeit door de overnachtingen belooft dus 30 frank voor 300 frank, met andere woorden, een verhouding van 1 tot 10.

In 1986 bood het toerisme overigens werk aan ongeveer 120.000 mensen in ons land en voor Vlaanderen aan 46.000 loontrekkenden en 28.000 middenstanders.

Het opdrijven van onze toerisme-inkomsten kan dan ook onze betalingsbalans in evenwicht brengen. Voor 1986 bedroegen de ontvangsten 101,4 miljard frank en de uitgaven 129 miljard frank, wat nog altijd een tekort betekent van 27,6 miljard frank en dus een verlies van zoveel vreemde deviezen. De conclusie dringt zich op : een groter toeristisch budget zal meer toeristen opleveren en dus ook meer inkomsten voor de Staat. Onze oproep aan de begrotingsminister om meer geld te geven aan het toerisme, is dus gewettigd.

Het tweede gedeelte van mijn betoog handelt over de toeristische infrastructuur die dringend moet worden

Content

gemoderniseerd. Naast het stimuleren van het appartementstoerisme door het aanbod aan te passen aan onze moderne leefgewoonten, verwacht ik veel van het creëren van vakantiedorpen die niet aangepaste kampeerdorpen moeten doen vergeten.

Maar de aanpassing en modernisering van onze hotelindustrie is het meest noodzakelijk. In West-Vlaanderen alleen al is het aantal overnachtingen met meer dan 3 procent gedaald in 1987. Wat voor de kust geldt, geldt zeker voor het binnenland. Sedert 1950 daalde in ons land het aantal hotels van 50.000 naar 29.000. De hotels leveren nog slechts 17 procent van de overnachtingen. De hotelnijverheid is nochtans van groot economisch belang en verzekert ook de grootste tewerkstelling. Oude hotels verdwijnen en maken plaats voor appartementsgebouwen.

Daartegenover staat dat modernisering of nieuwbouw onmogelijk wordt in verhouding tot de rentabiliteit. Een nieuw hotel bouwen kan eenvoudig niet meer aan onze Vlaamse kust omwille van de dure kost van hotelbouw. Bijvoorbeeld één hotelkamer kost, sleutel op de deur, één miljoen frank en luxe-hotelkamers 1,5 miljoen frank. Indien mijn berekeningen juist zijn zou een hotel met dertig kamers dus tussen kosten en vijftien miljoen frank kosten wat, qua rentabiliteit, een onmogelijke zaak is. Hiervoor is de toegekende subsidie te gering en de rentelast te groot.

Indien men de hotelindustrie niet volledig wil zien verdwijnen, dient vanwege de Vlaamse Regering de toegekende subsidie te worden vergroot en bovendien zou moeten worden tussengekomen inzake rentelast ten voordele van nieuwbouw en verbouwing, ook al met de bedoeling werkgelegenheid te verschaffen.

Mijnheer de Minister, uw antwoord hierop zal wellicht terug zijn dat hiermee de uitgaven toenemen. Dit is geen echte uitgave. Inderdaad, op deze wijze vermindert u de werkloosheid, bezorgt u aan de middenstand

— die u zeker verdedigt — een groter inkomen en vloeit via de belastingen meer geld naar de schatkist. Op die manier zou u ook een hand toesteken aan de hotelnijverheid want, met uitzondering van één stad in ons land, kan geen enkele stad nog aan hotelbouw doen.

Ook de sport als recreatiemogelijkheid moet onze bijzondere aandacht weerhouden. Momenteel nemen ongeveer zes procent van de vakantie-gangers actief deel aan sportbeoefening tijdens hun verlof. Ik ben blij, mijnheer de Minister, dat BLOSO hierin een positieve rol heeft gespeeld.

Door betere infrastructuur en propaganda in binnen- en buitenland is het mogelijk de sport- en recreatiebeoefenaars aan te trekken naar de kust en de Ardennen.

Het is ook mogelijk sommige sporten te democratiseren. Wij beleefden dit reeds met de tennissport. Waarom zou men niet hetzelfde doen met de golfsport, meer bepaald door de uitbreiding van golfterreinen toe te staan, zonder daarom afbreuk te doen aan het leefmilieu, dit project te steunen om vreemde toeristen, vooral Duitsers, naar onze kust te lokken. Deze uitbreiding kan ook in andere kustgemeenten gebeuren. Dit voorstel zal natuurlijk tegenkanting kennen, maar hebben bij voorbeeld de milieuorganisaties er ooit aan gedacht dat golfterreinen de beste beschermers zijn van het leefmilieu? Inderdaad, waar een golfterrein ontstaat kunnen geen milieuhinderende instellingen of hotels als mastodonten worden ingeplant.

In Knokke bij voorbeeld wordt gezocht naar een nieuw golfterrein. Rekening houdend met de cliënteel van deze zeer voornamelijk badstad zou het gewenst zijn, zonder afbreuk te doen aan het leefmilieu, dit project te steunen om vreemde toeristen, vooral Duitsers, naar onze kust te lokken. Deze uitbreiding kan ook in andere kustgemeenten gebeuren. Dit voorstel zal natuurlijk tegenkanting kennen, maar hebben bij voorbeeld de milieuorganisaties er ooit aan gedacht dat golfterreinen de beste beschermers zijn van het leefmilieu? Inderdaad, waar een golfterrein ontstaat kunnen geen milieuhinderende instellingen of hotels als mastodonten worden ingeplant.

Afbreken is altijd gemakkelijk. Ik heb dus ook enkele voorstellen.

Voor ik mij veroorloof enkele voorstellen tot verbetering van ons toerisme naar voren te brengen wil ik stellen dat wij rekening moeten houden

met de nieuwe tendenzen die zich ontwikkelen.

Deze ontwikkeling of veranderde vakantieverlangens kunnen wij inkaderen in de volgende vaststellingen :

1. er worden minder lange vakanties genomen, vooral in het buitenland, maar meer kortere ;
2. naast deze kortere vakantie neemt men nog een week vakantie in het binnenland ;
3. er worden meer rustpozen genomen van 2 à 3 dagen en volgens het Westvlaams Economisch Studie bureau worden meer dan 1,5 miljoen rustvakanties geteld ;
4. er worden veel weekend-verloven of verlengde week-end-vakanties ingeschakeld ;
5. de week-end-uitstappen groeien enorm dank zij de betere wegen en autosnelwegen wat een tekort aan parkeerplaatsen teweegbrengt en overvolle snelwegen oplevert.

Wanneer men destijds de autosnelwegen, terecht, naar de verschillende vakantieoordens heeft aangelegd, heeft men vergeten dat de gemeenten verder zouden moeten instaan voor de parkeerplaatsen. Gezien de budgettaire toestand van de gemeenten, is dat een onmogelijke taak. Het zou belangrijk zijn mochten wij van het Ministerie van Openbare Werken kunnen bekomen dat bepaalde parkeerplaatsen zouden worden gesubsidieerd. Dit zou meerinkomsten betekenen voor de Staat en meer werkgelegenheid scheppen, zodat dit geen bijkomende uitgaven zou vergen.

Tenslotte kan men als zesde punt stellen dat de toeloop van ons buitenlands cliënteel afhangt van de prijzen, het toeristisch aanbod en het klimaat.

Deze opsomming geeft aanleiding tot verschillende mogelijke toeristische activiteiten.

Ten eerste is er het verblijfstoerisme, ook de voornaamste vorm van tewerkstelling, met zijn appartementen en zijn hotels.

De zee, bossen, kunsthistorische be-

Content

zienswaardigheden, recreatieve en gastronomische weekends en andere mogelijkheden vormen een grote aantrekkingskracht voor het verblijfstoerisme.

Ik maak deze opsomming om de diensten die zich bezighouden met de propaganda een mogelijk middel te geven zodat zij in het binnen- en buitenland zinvolle propaganda kunnen maken.

Ten tweede, het recreatief toerisme speelt meer en meer een belangrijke rol bij het uitkiezen van een vakantiebestemming. Natuurwandelingen, fietsroutes, fietsverhuur, wandelroutes, sportfaciliteiten, watersport, hengelen enzovoort, zijn bij uitstek zeer aantrekkelijke elementen die ook in onze propaganda naar voren moeten komen maar waarvoor ook de nodige infrastructuur moet worden verzorgd.

De Voorzitter : Mag ik u verzoeken uw toespraak te beëindigen.

De heer W. Content : Ik behandel twee onderwerpen ineens, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter : Ik heb daarmee rekening gehouden, maar uw spreektijd is verstreken.

De heer W. Content : Ten derde, is er het eendagstoerisme. Bezienswaardigheden, op cultureel gebied — kunststeden — of één dag erop uit, geleide bezoeken, gastronomie, folklore en educatieve vorming, vormen onder meer zeer interessante componenten voor de organisatie van een daguitstap. Een goede opvang en begeleiding dringen zich op.

Ten vierde noemen we het sociaal toerisme dat vanuit het receptief-gemeentelijk standpunt interessant is omdat ook de lokale handel, werkgelegenheid, kan meegenieten van deze toeristische impact.

Onze toeristische propaganda en promotie moet in de eerste plaats gericht zijn op deze aangehaalde ontwikkeling en de opsomming.

Wat moet er verder dringend gedaan

worden ? Een overzicht.

1. Onze toeristische industrie moet met een agressieve promotie, zowel in binnen- en buitenland, Vlaanderen als toeristisch land leren kennen.

Dat veronderstelt een goed functionerend promotie-apparaat, de bundeling van alle krachten die nu vaak versnipperde initiatieven nemen.

2. Het vernieuwd Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme moet meer en meer als een **bedrijfsonderneming** worden gerund.

3. De rentabiliteit van alle acties uitgaande van het VCGT moet van dichtbij geëvalueerd worden.

4. De buitenlandse kantoren moeten niet aan de andere kant van de wereld ingericht worden. Dat is puur geldverlies.

De vraag kan gesteld hoeveel werkelijk cliënteel zulke verre en dure implantaties, zoals Japan, procentueel opbrengen. Wanneer men het aantal Japanners dat naar België wordt gelokt verdubbelt, dan vertegenwoordigt dit precies 1 procent van de winst die men kan maken door het voeren van propaganda in Nederland. Volgens mij zijn het degenen die de uitstapjes inrichten om toeristische propaganda te maken die er het meest voordeel uit halen.

5. Deze buitenlandse kantoren moeten gemoderniseerd worden, zodat zij een nieuwe commerciële toeristische visie uitstralen en moeten gelegen zijn in druk bezochte verkoopcentra of winkelstraten. Daarvoor moeten ze dan ook over de nodige geldmiddelen beschikken.

6. De informele economie neemt snel toe. Dat wil zeggen : vrije tijd wordt en zal meer gebruikt worden voor klusjes dan voor vakantie. Deze mensen moeten en kunnen voor het eendagstoerisme gewonnen worden.

7. Er is een beduidende trend naar individualisme. Groepsreizen en dito vakanties zullen afnemen. Het treintoerisme moet in afspraak met de Belgische Spoorwegen een nieuwe aantrekkingspool vormen om deze toeristen op te vangen. De trein-

tram-busactie is daar het bewijs van. In 1987 namen 150.000 deelnemers aan dit tweedaags feest van het openbaar vervoer deel. Proficiat dus aan de initiatiefnemers van de NMBS die aldus de kust en misschien later ook het binnenland en de kunststeden zullen promoten.

8. Nieuwe verkoopsproducten dienen bedacht te worden, bijvoorbeeld het off-season vakantie-aanbod, het stimuleren van studievakanties, hobby-vakanties, passieve en actieve sportvakanties zoals fitness.

9. De derde leeftijd verdient in het toerisme een prioritaire plaats. Tegen 2025 daalt de Belgische bevolking met 1 miljoen. In 2025 komen er echter 800.000 senioren bij. Dit belangrijk cliënteel moet nu reeds tot vakantie-nemen worden aangezet.

10. Privé moet in de toekomst betrokken worden bij de promotiecampagne, niet alleen om te zeggen hoe het moet maar ook met geldelijke middelen. De privé-sector is de eerste bevoordeligde van het geld van de belastingbetaler.

11. Gezamenlijke promotiecampagne met Regies — onder andere NMBS en SABENA — moet vruchten afwerpen.

12. Het activeren van de werking in de buitenlandse bureaus met meer personeel en betere reclamemiddelen kan onze toevoer van buitenlands cliënteel opdrijven.

13. De samenwerking tussen OPT-VCGT kan alleen maar ons land in zijn totaliteit beter leren kennen.

Mijnheer de Minister, als laatste punt wil ik nog toevoegen dat u als Minister van Toerisme samen met de kustbewoners en met onze partij moet voorkomen dat er aan de kust een afvaleiland ontstaat, wat de dood van ons toerisme zou betekenen.

De Voorzitter : De heer Van Elewyck heeft het woord.

De heer J. Van Elewyck : Mijnheer de Voorzitter, ik wens even te onderstrepen dat de verklaringen die collega Content heeft gedaan in verband met de golfterreinen duidelijk een

Van Elewycck

persoonlijk standpunt vertolken en niet namens de fractie werden afgelegd. Dat is natuurlijk zijn goed recht.

De Voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer J. De Roo (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, investeren in mensen was jaren geleden de rode draad van vele initiatieven. Het is de rol van de overheid een klimaat te creëren waarin de creativiteit en het initiatief terug een kans zou krijgen, de onderwaardering voor het sportgebeuren, het gebrek aan voldoende strategie op de komende veranderingen is derhalve aan onszelf te wijten.

Onze bekommernis die centraal staat in het geheel van de maatschappij-evolutie in het algemeen, maar voor de sport in het bijzonder is : „Morgen moet het beter zijn dan gisteren !” Dit betekent dat de sport in Vlaanderen aan opwaardering toe is.

Naar aanleiding van de bespreking van het ontwerp van begroting van de sport voor 1988, hebben wij eens te meer moeten vaststellen dat een aantal goedbedoelde correcties aan de begroting andere onevenwichten meebrengen of vergroten.

Wij kunnen daaruit alleen maar concluderen dat de kredieten die voor de sport worden uitgetrokken onvoldoende zijn voor de verdere uitbouw en bloei van deze voor iedereen zo vitale sector.

Het ligt niet in mijn bedoeling om een uitvoerig pleidooi over het nut van de sport in onze samenleving te houden. Ik breng alleen het oude, maar in onze supersnelle jachtige samenleving, zo toepasselijke mens sana in corpore sano in herinnering. Deze spreuk heeft inderdaad niets aan waarde ingeboet. Ik zou zelfs zeggen : integendeel !

Ook vandaag moet de lichaamscultuur volwaardig naast de geestescultuur bijdragen tot het vormen van een harmonische mens. Het is niet onverantwoord dat wij aan de alarm-

bel trekken op een ogenblik dat de Vlaamse overheid kampt met een te grote kredietbeperking. Het wordt dus een kwestie van prioriteiten te bepalen, wat niet noodzakelijk de begroting van de Vlaamse Gemeenschap moet doen aanzwellen.

Het gebrek aan middelen, die voor de sport worden uitgetrokken, komt tot uiting in de uitvoering van een aantal decreten.

Het decreet van 2 maart 1977 houdende de regeling van de erkenning van de landelijk georganiseerde sportverenigingen bepaalt dat een personeelstoelage, een vaste basis-toelage en een werkingstoelage worden toegekend. Wat deze werkings-toelage betreft, moeten een aantal van de in het decreet omschreven werkingskosten voor 75 procent worden betoelaagd. De praktijk is echter anders.

Niettegenstaande de Gemeenschapsminister van Cultuur via het bijblad 1987, en via dit ontwerp van begroting van 1988, ernstige inspanningen heeft gedaan om het begrotingsartikel aan de werkelijke vereisten aan te passen — door verschillende commissieleden werd hierop trouwens herhaaldelijk aangedrongen — moet worden vastgesteld dat de sportverzekering niet voor 75 procent maar slechts voor 38 procent wordt betoelaagd.

Zoals gezegd, waarden wij de inspanning die door de Minister is gebeurd. Wij blijven het evenwel betreuren dat als enige werkingskost — tussen tal van andere minder belangrijke — de sportverzekering werd genomen. Een goede sportverzekering is immers in het belang van de sportbeoefenaar zelf.

Naast deze nog te geringe inspanning voor de sportverzekering moeten we vaststellen dat ook andere problemen niet volledig werden opgelost. Ook het probleem van de sportfunctionarissen is reëel. Ze worden voor een steeds kleiner gedeelte gesubsidieerd — Nu 69 procent in plaats van 100 procent — en vraag is of een aantal gemeenten voor die bijkomende last zullen willen of kunnen blijven opdraaien. Voor de sportfunctionaris-

sen is dringend een inhaalmanoeuvr nodig, zeker als er straks een nieuw decreet komt met functionarissen voor Brussel en de Provincies.

De Vlaamse Gemeenschap heeft er geen enkel belang bij om de gemeenten in hun sportijver af te remmen maar moet integendeel via de subsidiëring van sportfunctionarissen en van sportinfrastructuur, de stimulator zijn van een actief plaatselijk sportbeleid en het is u allen bekend welke grote en bezielende rol vele sportfunctionarissen daarin vervullen.

Het is reeds meerdere jaren overduidelijk dat met de huidige middelen van het BLOSO en het sportfonds de overheid zijn verplichtingen voor de uitvoering van vroegere engagementen niet kan nakomen. Deze trend gaat jammer genoeg ook verder in 1988, ondanks de grote inspanningen van de Minister, die wij zeker waarderen. Het is echter hoogstwaarschijnlijk dat de tekorten van het RIZIV — een actueel probleem — niet zo groot zouden zijn als onze bevolking wat sportiever was en dus gezonder zou zijn.

Wij pleiten dan ook voor meer middelen voor sport in Vlaanderen gezien het indrukwekkende fenomeen dat èn de vrije tijd èn het sportgebruik belangrijker wordt in competitief en vooral recreatief verband voor ongeveer 1 miljoen Vlamingen, gaande van jongeren tot bejaarden.

Wij rekenen op een gunstige ingesteldheid van de Minister ten aanzien van het toenemend aantal sportinitiatieven bij senioren. Deze actieve sportbeoefening kan enkel de gezondheid van deze belangrijke bevolkingsgroep ten goede komen !

In de begroting 1988 is een krediet van 1,7 miljoen frank voorzien voor de Oost-Vlaanderen sportief-campagne. Een extra stimulans van de sport in Oost-Vlaanderen juich ik natuurlijk toe. Ik druk evenwel de wens uit dat het hier niet om een actie van bovenaf zou mogen gaan, maar dat de Gemeenten en de Provincies bij dit initiatief zouden worden betrokken.

Deze betrokkenheid is de beste waar-

De Roo

borg dat ook na 1988 in Oost-Vlaanderen de sportbeoefenaar verder zal gestimuleerd worden. Alleen dan zal er van een echte actie immers sprake zijn, en niet van een voorbijgaand iets.

Een andere bekommernis is de samenwerking met het Belgisch Olympisch Interfederaal Comité bij de bespreking van de begroting heeft de Gemeenschapsminister meegedeeld dat werk wordt gemaakt van een samenwerkingsverband tussen het BOIC en het BLOSO.

Ik betreur dat dergelijke samenwerkingsverband nog niet bestaat en dring er op aan dat concrete afspraken worden gemaakt om versnippering van krachten te vermijden en dat de Vlaamse Gemeenschap echte inspraak bekomt in het BOIC. In een periode dat federalisering meer en meer een feit wordt, rijst de vraag wanneer de unitaire mantel van het BOIC wordt afgelegd. De Vlaamse Gemeenschap, het BOIC, maar vooral de „sport” kan aan degelijk teamwork alleen maar winnen.

Ik ben ook sterk begaan met de vrijheid van de sportbeoefening. Het is duidelijk dat er afspraken moeten worden gemaakt over de vorm waarin sporttakken worden georganiseerd.

Overregulering met tal van repressieve tuchtcommissies in bepaalde bonden lijkt mij evenwel uit den boze.

Een recent voorval — het is een algemeen probleem, ik viseer niet specifiek de betrokken bond — heeft mij getroffen.

Aan de 40-jarige Emiel Puttemans — een atleet en een mens die ons door velen wordt benijd, een sportatleet die ons land tal van wereldrecords bezorgde en een begrip blijft voor de atletiek liefhebber, werd door de Vlaamse atletiekliga — nu hij op 40-jarige leeftijd overstapte naar de veteranen — bestraft en geschorst om deel te nemen aan een jogging „Dwars door Brugge”.

Ik meen dat deze monopoliepositie van de Vlaamse Atletiekliga — maar

het probleem bestaat ook bij andere bonden — in tegenstrijd is met de wet van 13 mei 1955 die de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden bepaalt.

Het decreet van het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar is hierin duidelijk en in de toelichting bij het decreet tot regeling van de erkenning en de subsidiëring van de Vlaamse atletiekverenigingen staat onder artikel 3 § 7 : „De aangesloten sportbeoefenaar mag op generlei wijze bij de sportbeoefening in het algemeen worden belemmerd”, en verder : „De landelijke sportvereniging mag de beoefening en de verspreiding van de sport van de gehele bevolking, weze het binnen of buiten de georganiseerde bond, niet in de weg staan”.

Welke houding neemt onze Gemeenschapsminister voor Sport hiertegenover aan ?

Kan dat nog worden gedoogd na alle verdiensten van Puttemans voor zijn sporttak ?

Is dit niet overduidelijk in strijd met het fundamentele recht op vrijheid van sportbeoefening ?

In de Commissie heeft de Gemeenschapsminister van Cultuur in zijn inleiding bij de begroting verklaard dat het Sportfonds beleidsmatig een aanvulling van onze begroting betekent.

Een aantal posten van de gewone begroting die reeds jaren tekorten vertonen, kunnen via de kredieten van het Sportfonds worden aangevuld. Dit geldt onder meer voor de werking van de centra en voor personeelsuitgaven die binnen de gewone begroting zouden moeten vallen. In feite zou het toch veel logischer zijn dat de weddes van personeel van de Vlaamse Gemeenschap naar de gewone begroting worden overgeheveld.

Deze verklaring van de Minister bevestigt niet alleen het gebrek aan kredieten op de begroting voor de sport. Ze wijst ook op de noodzaak dat de Vlaamse Raad niet alleen over de gewone begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor de sport, maar ook

over de kredieten van het Sportfonds een controle heeft.

Ik dank de Minister voor het voorleggen van de cijfers en de begroting van het Sportfonds. De Minister heeft in de Commissie uitvoerig geantwoord op alle vragen. Op die wijze was er reeds meer duidelijkheid, maar het Sportfonds blijft afhankelijk van de goodwill van de Minister.

Morgen, of volgende week al kan de begroting van het Sportfonds zonder enige inzage van het Parlement worden gewijzigd. Met het indienen van de begroting van het Sportfonds is alles evenwel nog niet duidelijk en doorzichtig.

Terwijl bijvoorbeeld de inkomsten van de sportcentra voor de Nederlandstalige sector van het Sportfonds op 200 miljoen frank worden geraamd, wordt op het uitgavenprogramma onder artikel 3.8 slechts een krediet van 108,5 miljoen frank uitgetrokken — ook in de gewone begroting komen immers uitgaven voor de sportcentra voor. Bijlage 3 bij het verslag is een uitsplitsing van hetzelfde artikel 3.8 inzake de sportcentra. Daarmee schrijft men een totaal krediet van 98.283.500 frank in of ongeveer 10 miljoen frank minder dan in de begroting zelf. Hoe kan dat worden verklaard ? Er blijven dus vragen en zoals de Minister verklaart, is een uitzuivering van het Sportfonds en een juist gebruik van de fondsen noodzakelijk.

Ik pleit er evenwel voor dat verder wordt gegaan en dat de Vlaamse Raad inzage van en controlebevoegdheid over de aanwending van de middelen van het Sportfonds bekomt door de oprichting van een Vlaams Sportfonds.

Met het voorstel van decreet, dat ik ter zake met enkele collega's heb ingediend, wens ik de oprichting van een Vlaams Sportfonds dat een even soepele werking waarborgt en dat zelfs 75 procent — vroeger 60 procent — van de inkomsten uittrekt voor de werking van de verenigingen en groeperingen die de lichamelijke opvoeding en de sportbeoefening aanmoedigen.

De Roo

Het is uiteraard de bedoeling dit fonds slechts in werking te stellen, wanneer de Vlaamse Regering absoluut zeker is omtrent de beschikbare middelen.

De begroting van het Vlaams Sportfonds moet, en dit in tegenstelling met het nationaal Sportfonds, evenwel ter goedkeuring aan de Vlaamse Raad worden voorgelegd.

Het lijkt mij immers aangewezen dat een Vlaams sportbeleid wordt gevoerd waarover de Vlaamse Raad met kennis van alle gegevens en van alle middelen uitspraak kan doen.

Tenslotte herhaal ik mijn pleidooi van vorig jaar om voor zover er projecten zijn dringend de witte vlekken inzake sportinfrastructuur op te vullen, hetgeen een verhoogde inspanning vergt voor de uitbouw van sportmogelijkheden in bepaalde subregio's, die niet noodzakelijk samenvalen met de klassieke ontwikkelingsgebieden.

Om te besluiten wens ik nogmaals sterk aan te dringen bij de Minister om in de Vlaamse Regering dringend werk te maken van een spoedig maar beslissend overleg met de nationale Regering om eindelijk een verantwoord oplossing uit te dokteren voor het tijdelijk personeel en vooral het personeel met precair statuut in de Vlaamse Gemeenschap. Het wordt trouwens tijd dat het tijdelijk BLOSO-personeel een wedde-aanpassing krijgt ingevolge anciënniteit, dit in overeenstemming met hun aantal jaren tewerkstelling. Sommigen werken reeds 10-12 jaar tegen de aanvangswedde.

In de gemeenten is het onverantwoorde en verwerpelijk stelsel van de tewerkgestelde werklozen vervangen door het Geco-stelsel — een verbetering — straks gebeurt dit voor Ministeries van de nationale Regering. Waarom zou dit ook niet kunnen voor de Vlaamse Gemeenschap ?

Ik zou graag vernemen, mijnheer de Minister, wanneer de voor de sportadministratie en de sportcentra goedgekeurde personeelsformaties opera-

tioneel zullen zijn. Zullen de preciaire personeelsleden via statutaire indienstneming bij BLOSO kunnen blijven ?

Het zou toelaten de sportbeoefening in Vlaanderen met de nodige mankracht verder te promoten en te begeleiden.

Ten slotte dring ik erop aan dat de Hoge Raad voor de Sport, die uitmuntend werk levert, nog meer van nabij zou worden betrokken bij alle aspecten van het sportbeleid in Vlaanderen en dat de raad voor het uitvoeren van zijn opdracht over een eigen begroting en een full-time secretariaat zal kunnen beschikken.

De heer A. Denys : U hebt het toch over de personeelsproblemen en dat is de verantwoordelijkheid van Minister Kelchtermans.

De heer J. De Roo : Ik wil dit alles graag morgen herhalen, maar ik meen dat de Gemeenschapsminister van Sport in het kader van de Executieve zich mee verantwoordelijk moet voelen voor de preciaire personeelssituatie van de personeelsleden bij BLOSO. (*Applaus*)

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, alhoewel het probleem van de doping hier twee weken geleden reeds aan bod kwam, tijdens de bespreking van de begroting van Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Welzijn, de heer Lenssens, vind ik de kwaal van het drogeren met verboden middelen zo belangrijk dat wij nog een tijdje kunnen verder bomen over hetzelfde thema gedurende de bespreking van deze sportbegroting.

Zonder overdrijven en met enige fierheid kan de VU zeggen dat zij, dank zij haar veelvuldige interpellaties, aan de grondslag ligt van de vorming van de Vlaamse Antidopingscommissie. Ik houd eraan Minister Lenssens geluk te wensen met de manier waarop hij ons voorstel vaste vorm heeft gegeven, met het gevolg dat Vlaanderen, op het gebied van

de dopingbestrijding, vele lengten voorligt op de Franstalige Gemeenschap, die zeer onlangs ook een antidopingscommissie heeft opgestart maar eigenlijk nog niets heeft gepresteerd.

Reeds in 1985 heeft de Vlaamse Executieve drie belangrijke besluiten genomen, waardoor de voorwaarden werden geschapen om een doeltreffende dopingbestrijding mogelijk te maken.

Ten eerste, terwijl vroeger de Minister van Volksgezondheid toelagen gaf aan . de Belgische Wielrijdersbond, die er een lachertje van maakte, werden nu dokters aangesteld die zeer degelijke controles organiseren.

Ten tweede, door het besluit van de monsterneming worden de desbetreffende sportfederaties in kennis gesteld van de uitslag van de laboratoriumtellingen. Zwak punt ligt hier in het feit dat de federaties zelf sancties kunnen treffen in de vorm van schorsingen, maar daar niet steeds gepast op reageren.

Een derde besluit regelt de controle op de labo's door de Duitse professor Dönicke, die bij ons slechts het labo van professor De Backere als betrouwbaar erkent.

Dank zij de Administratie Gezondheidszorg van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werden gedurende de 10 laatste maanden van 1987 1027 controles uitgevoerd op 271 plaatsen in 38 verschillende sporttakken.

Dit leverde het resultaat op van 63 positieve gevallen of 6,13 procent.

De gewichtheffers spannen de kroon met 5 positieve gevallen op 20 of 25 procent, gevolgd door de wielrenners met 26 positieven op 230 of 11 procent en de boksers met 3 op 38 of 10 procent. Tot nog toe is de zwemsport vrij van zonden en het eerste kwartaal van 1988 geeft eenzelfde trend aan. Amfetaminen en hormonen worden het meest ontdekt, maar ook de Betablokkers laten van zich horen en dan nog wel bij het biljarten.

Het zwakke punt ligt dus bij de sanc-

Caudron

ties die de verschillende sportfederaties zouden moeten toepassen.

De grootste sportfederaties, met veruit de meeste aangesloten leden, weigeren sancties te nemen, zoals zij ook weigeren het decreet van 2 maart 1977 op de splitsing van de sportbonden (VL-W) toe te passen. Ik noem de Belgische Wielrijdersbond (BWB), de Belgische Voetbalbond en de Belgische Basketbalbond, die één voor één hun Belgische laars lappen aan de richtlijnen van de Vlaamse Antidopingscommissie. De andere, kleinere sportfederaties leggen schorsingen op gaande van één maand — voor krachtbal en boksen — tot levenslang — voor atletiek — zodat zich hier de vraag naar de eenvormigheid van de bestraffing opdringt.

Ook de Rechtbank velt soms een eigenaardig vonnis zoals te Dendermonde waar voetballer Nolleet vrij gesproken werd, onder andere omdat de verdediger beweerde dat het afslankmiddel atratil niet op de zwarte lijst staat terwijl dat produkt wel degelijk voorkomt op de lijst van de verboden drogeermiddelen.

Wij zijn van oordeel dat de rechtbanken geen geldboetes moeten uitspreken, maar dat de sportfederaties zelf door middel van eenvormige schorsingen hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. De rechtbanken moeten wel bestraffen daar waar de sportbonden in gebreke blijven.

Na aanpassing van het decreet op de erkenning en subsidiëring van de landelijke sportfederaties kan de Vlaamse Regering toelagen weigeren aan die sportverenigingen die weigeren doping te beteugelen. Aan de federaties die weigeren zich te federaliseren en dus niet kunnen betoelaagd worden, kan de toegang geweigerd worden tot de sportvelden — voor voetbal en basket — en de openbare weg en de Belgische Wielrijdersbond.

De rechtbanken zouden wel strenge gevangenisstraffen en geldboeten moeten uitspreken tegen diegenen die drogeermiddelen verstrekken aan de sportmensen. Dokters, verzorgers

en trainers moeten voorbeeldig gestraft worden.

De Lotto, die onder de controle staat van het Ministerie van Financiën zou wielrenners, voetballers en basketters niet meer mogen sponsoren zolang hun respectieve federaties blijven weigeren doping ernstig aan te pakken.

In het Vlaams Tijdschrift voor Sportbeheer nummer 65 van januari 1985 schrijft Dr. Frans Van den Bossche wat volgt :

„In Nederland bestaan er talrijke sportscholen waar mensen zozegd hun fysieke conditie komen bijwerken en waar vooral aan bodybuilding wordt gedaan.

Uit een recent onderzoek bleek dat er in veel van deze sportscholen enorm geslikt en gespoten wordt en dat er een sluikhandel en een illegaal distributienet van anabole steroïden bestaat. De Minister denkt eraan hiertegen wettelijke maatregelen te nemen.. .

Deze geneesmiddelen worden niet in de apotheek gekocht maar worden door de fitnesscentra zelf via smokkel uit het buitenland aan woekerprijzen geleverd. Men schat dat er ongeveer 10.000 personen anabolica nemen en dat een kuur gemiddeld 1.000 à 1.500 gulden kost. Dit betekent een zwarte omzet van 10 à 15 miljoen gulden !”

Tot daar dokter Van den Bossche die ervan overtuigd is dat het in ons land dezelfde weg opgaat.

In mei van verleden jaar lezen wij in De Nieuwe Gazet het volgend bericht :

„Triest proces te Gent. Hormonen richtten bodybuilder ten gronde. Eens was Dirk D. uit Gent een gespierde jongeman. De exploitante van het fitnesscenter, waar Dirk D. de gewichten tilde, Martine D.M. voorzag haar poulains van hormonale produkten, die ze in Nederland aankocht. De resultaten bleven niet uit. Dirk D. kreeg teelbalkanker, is voor de rest van zijn leven zwaar gehandicapt en kan niet meer zonder intensieve medische zorgen. De zaak kwam voor de rechtbank. Martine

kreeg zes maanden met uitstel. Dirk en nog vier andere bodybuilders kregen lichtere straffen, eveneens met uitstel.

Volgens de procureur ging het hier om „kleine garnalen” in de grote hormonale dopingwereld.

Martine D.M. verkocht hormonenpillen aan 2.400 frank voor 50. Naast de voorwaardelijke gevangenisstraf kreeg zij 60.000 frank boete.”

Waar wachten de procureurs op om aan de Farmaceutische Inspectie de toelating te geven om onverwachts een aantal verdachte fitnesscenters binnen te vallen en huiszoekingen te bevelen naar de illegale drogeermiddelen die onze jeugd ten gronde richten ?

Zij zouden betere resultaten hebben dan bij de recente huiszoekingen die in VU-middens werden gehouden en die er alleen op gericht zijn eerbare burgers van een eerbare politieke partij op een smerige manier in opspraak te brengen.

Tot slot wil ik nog vermelden dat de vermageringsindustrie in ons land een omzet heeft van 1,4 procent van het BNP of meer dan het dubbele van wat België zich voorneemt te besteden aan Ontwikkelingssamenwerking, zijnde 0,7 procent BNP. Een betere illustratie van de waanzinnige kloof tussen rijke en arme landen kan moeilijk gegeven worden.

Ik zou in het kort enkele aspecten van het toeristisch beleid, die naar ik meen, onze aandacht verdienen willen toelichten.

1. Economisch aspect

Tijdens het bijwonen van de debatten over het toeristisch beleid in de Commissie voor Sport en Toerisme, is mij opgevallen dat men over deze sector nog in economische termen denkt en spreekt : men heeft het over het toeristisch produkt, agressieve reclame- en promotiecampagnes, regressie, marketingstrategieën, bestedingspatroon gezinnen, diversificatie van het aanbod, enzovoort.

Dat valt voor de niet-specialist in de materie op en doet spontaan de vraag

Caudron

rijzen of hier niet een vereniging van het denken en dus ook het handelen is opgetreden. Inzake toerisme worden hoe langer hoe meer de economische motieven doorslaggevend.

Toerisme is een echte industriële sector geworden. Deze sector is zeer belangrijk en biedt werkgelegenheid aan 120.000 mensen in België. Vlaanderen blijkt de grootste werkgever te zijn met 39.612 loontrekkenden en 28.399 zelfstandigen. Met in totaal 68.011 werknemers ligt Vlaanderen ver voorop. Op wereldvlak is de toeristische sector belangrijker dan de staalsector of de petroleumsector. De toeristische sector zit duidelijk in de lift. Tegen het jaar 2000 zal vrijetijd een industrie, een massaproduct zijn. Deze sector zal ook voor de Staat en de openbare diensten renderend zijn. Op dit ogenblik is in de toeristische sector qua uitrusting en promotie 1,8 miljard frank geïnvesteerd.

Wij evolueren naar een **hoogtechnologische** vrijetijdsindustrie met als uitschieters op dit ogenblik **Walibi** in Wallonië en **Center Parcs** in Limburg. De vraag rijst wel of wij hier wel de juiste weg bewandelen. Dergelijke pure economische benadering van het aspect toerisme moet tot catastrofes leiden, en dit op verschillende vlakken.

2. Stedebouwkundig en planologisch aspect

Dat er op stedebouwkundig en planologisch vlak een en ander misloopt en reeds misgelopen is, kunnen wij zelf vaststellen aan onze Belgische kust.

Wanneer wij het kustbeeld bekijken, kunnen wij alleen maar met spijt vaststellen dat de „golden sixties” onze kust zeker niet „onberoerd”, maar eerder beroerd en geschonden hebben achtergelaten. Verloederde stadskernen, flatgebouwen van minderwaardige kwaliteit, die de verkrotting in de hand werken van de stadskernen, zijn de tol die wij nu betalen voor een onoordeelkundige en profijtgerichte ruimtelijke ordening en stedebouw.

In 1986 werd er zelfs alarm geslagen

door de Belgische vastgoedmakelaars op een colloquium te Middelkerke.

Interessante beschouwingen ter zake werden ontwikkeld door Professor Charles Vermeersch, **ingenieur-architect, planoloog** die in zijn boek, getiteld „De teloorgang van de Belgische kust” de desastrueuze gevolgen schetst van een kortzichtig beleid inzake planologie en inplanting van toeristische infrastructuur.

3. Ecologisch aspect

Ook de ecologische impact van het toerisme verdient zeker al onze aandacht. Hierbij denk ik meer speciaal aan de problematiek van de inplanting van de recreatieve verblijfsparken.

Ter zake verwijs ik naar het gedegen onderzoek van mevrouw Katelijne Cartuyvels uit Zonhoven, die hieraan een zeer boeiend werk heeft gewijd; „Recreatieve verblijfsparken van Limburg in een toeristisch planologisch kader”.

Zelden wordt de impact van de inplanting van verblijfsparken, vakantiedorpen bestudeerd.

Men kwakt zomaar lukraak verblijfsparken neer, aan de rand van meestal bosrijke omgevingen, agrarisch of landschappelijk waardevolle gebieden, maar zelden kaderen ze in een doelgerichte wel omschreven toeristische planning. Met de opstelling van een echt toeristisch plan houdt men de toeristische ontwikkeling in de hand; men kan tijdig ingrijpen en regulerend optreden om onherroepelijk schendingen van het landschap te voorkomen.

Inzake de planning neemt de overheid vaak een al te afwachtende houding aan. Hier ligt een actieve rol weggelegd voor de gemeentebesturen, die kunnen optreden bij het opstellen van de structuurplannen en de bijzondere plannen van aanleg. Ook de plaatselijke bevolking zou bij dit toeristisch plan kunnen betrokken worden, via een inventaris van oplossingen, bezwaren. Al te vaak kijkt men uit naar de centen en de ideeën van de projectontwikkelaars, zonder zelf kritisch te zijn en men laat maar

betijen, dikwijls in naam van de „lokale economische impuls” voor de streek.

Vele gevaren bedreigen ons leefmilieu, de open ruimten en de duinen. Onze kust is thans een betonnen plaat van 67 km, waarop voornamelijk passief en leeg geconsumeerd wordt. Het duinenpatrimonium is bijna volledig vernield, en nu — ter elfder ure — koopt men relicten van duinen aan tegen vaak dure prijzen. Voor de Houtsaegerduinen in De Panne heeft men 100 miljoen frank betaald voor 78 ha.

Men had beter preventief opgetreden. De landschappelijke samenhang tussen de zee, het strand, de duinen en de polders is totaal zoek. De flora en de vegetatie zijn verwoest en bedreigd.

Recent lezen wij dat men het unieke groene landschap van het Land van Loo uitkiest voor de dumping van radio-actief afval terwijl het Spaarbekken van Woumen voor de drinkwatervoorziening in de buurt ligt. Waterwinningen zijn eveneens een bedreiging voor het natuurlijk milieu. Het grondwaterpeil zakt en de vegetatie sterft af. Dit gebeurde in het Hannecartbos. Kortom, de druk op alles wat rustig en groen is, wordt met de dag groter. Het Polderlandschap is bedreigd door de projectontwikkelaars die er per sé vakantiedorpen willen bouwen. Ook de aanleg van golfterreinen voor de „happyfew” tast het leefmilieu verder aan.

Na de misdadige verkaveling van de Westhoek laat de toeristische industrie zijn oog vallen op wat ons nog rest aan de Oostkust.

Als men de Zwinbosjes — een levensbelangrijk buffergebied voor de parel van het Zwin en een toeristische en natuurtrekkpleister bij uitstek — ook een jachthaven of golfterrein maakt, dan tast men het Zwin aan met zijn op Europees niveau beheerd natuurreservaat dat een unieke, stille attractiepool is en die onontbeerlijk is voor een soort vakantiebeleving die men meer en meer wil en zoekt.

De heer M. Desutter : U weet dat de Vlaamse Executieve heeft beslist de Zwinbosjes aan te kopen.

Minister P. Dewael : Alvorens de Executieve tot deze beslissing is overgegaan, heb ik een eerste verzoek van de initiatiefnemers afgewezen, precies omdat het een geklasseerd gebied betreft.

De heer H. Coveliers : Maar de „kracht” van de initiatiefnemers is zo groot dat het goed is dit alles te herhalen.

De heer J. Caudron : Vindt u mijn toon te negatief ?

De heer M. Desutter : U doet net alsof er nog altijd sprake is van een marina .

Minister P. Dewael : Wij komen blijkbaar tot een consensus.

De heer J. Caudron : Men moet ook de troef van de stille recreatie als een volwaardig aspect van ons toeristisch aanbod uitspelen : daartoe moeten de weinige natuurreservaten als centra voor stille natuurbeleving maximaal worden beschermd, moet de druk op het achterliggende polderlandschap worden weggenomen en moet een betere inspanning worden gedaan voor wandel- en fietspaden. Hetzelfde moet worden gedaan om te voorkomen dat de kust verder **aan**eengroeit tot één bebouwd lint zodat een absolute verkeersindigestie ontstaat, waardoor het voorgoed **onaan**trekkelijk zou worden om naar de kust te komen.

Ik suggereer de mogelijkheid, zowel in de Westhoek als in het Zoute, een inspanning te doen om twee grote grensoverschrijdende natuurgebieden tot stand te brengen. Dat zou pas een materiële uitwerking van Europees denken zijn. Alleen op die manier, mijnheer de Minister, zal men het „toeristisch produkt”, het geheel van mogelijkheden van onze kust, veilig stellen.

Wat het culturele aspect betreft van het kusttoerisme, wensen de vakantiegangers duidelijk meer dan terrassen en dancings. Hier is een typische taak voor de overheid weggelegd : meer concerten, tentoonstellingen en andere culturele evenementen zouden via een speciaal project naar de kust kunnen worden „gedirigeerd”.

Op die manier zouden vele Vlaamse kunstenaars beter bij de brede lagen van de bevolking bekend zijn en zouden zij in de zomermaanden beter kunnen gepromoot worden.

Ook de creatieve activiteiten voor de kinderen moeten grondig bekeken worden. Dit zou kunnen gebeuren in samenwerking met de plaatselijke besturen BLOSO. Er moet ook werk gemaakt worden van het onderhoud en de vervanging van de kinderspeeltuinen. Verzorgde speelplaatsen voor kinderen, waar op een creatieve en pedagogisch verantwoorde manier kan worden gespeeld, met „propere” zandbakken, zonder hondenpoep en glasscherven, ook dit is cultuur. Wat de culturele ontwikkeling van het hinterland betreft, zou er moeten samengewerkt worden met de plaatselijke VVV%, waarvoor ik voor meer kredieten en een betere kaderopleiding pleit, alsook met de HORECA en de artistieke kringen.

Niet iedereen wil bruinbakken en het is niet elke dag stralend strandweer. De kunst- en cultuursteden zoals Brugge, Gent, Veurne, Damme, Tielt en Kortrijk hebben heel wat te bieden.

De heer D. Vervae : En Mechelen en Antwerpen dan ?

De heer J. Caudron : Een ander aspect is het bouwkundig patrimonium. Bepaalde aardige, architectonisch waardevolle gehelen, rijen van huizen of gehelen van mooie villawijken uit de eerste helft van de 20e eeuw, verdienen instandhouding omwille van hun esthetische waarde. Gerestaureerd zouden ze als kader kunnen dienen voor tentoonstellingen, gastronomische evenementen en andere. Leuke straten, fraaie stadsgezichten en groen maken het leven in de badsteden aantrekkelijk. Ook op het vlak van de verfraaiing van de stadskernen is er aan de kust nog heel wat te doen.

Kortom, ik nodig de bevoegde Minister en alle betrokkenen uit om na te denken over de richting die ons toerisme in het algemeen, en het kusttoerisme in het bijzonder, moet inslaan.

Wij beweren — gesteund door buitenlandse ervaringen — dat bijzondere zorg voor het specifieke kustpatrimonium, duinen, polders, natuurreervaten en het bouwkundig patrimonium alsmede het esthetisch uitzicht van de badplaatsen een belangrijke factor zullen zijn voor het instandhouden van het toerisme. Samen met de culturele factor en de ontspanningsmogelijkheden vormen zij een elkaar goed en onontbeerlijk aanvullend klavertje van drie. Als men ze vernietigt, zal men ook de kip met de gouden eieren slachten.

Verder wens ik in het kort nog iets te zeggen over de kwaliteit van de dienstverlening aan de kust. Men moet streven naar een totale kwaliteitsverbetering in de gehele sector. Men zou bijvoorbeeld van de toeristische sector een nationale sector kunnen maken en via renteloze leningen overheidssteun kunnen toekennen.

Deze investeringen zouden zonder drastische prijsverhogingen kunnen want de kwaliteitsverbetering zal de rotatie doen vergroten.

Ook het toerisme in de winter dient aangemoedigd te worden. Hier kan de vakantiespreiding een oplossing zijn. Ook het bestedingspatroon van de gezinnen is veranderd : men huurt voor een week ; men neemt verschillende korte vakanties per jaar. Wintertoerisme kan bevorderd worden door het aanbieden van goede, **gediversifieerde** arrangementen.

Toerisme is een verrijking voor de mens ; het moet hem in staat stellen om te verademenen, zich te ontspannen in een ongeschonden, zuiver leefmilieu. Het moet de mens zinvolle momenten verschaffen.

Vrijetijd zal er hoe langer hoe meer zijn voor iedereen en daartoe moet men soms opgevoed worden om deze zinvol door te brengen. Aristoteles zei : „Een maatschappij die niet voorbereid is op de vrije tijd zal lijden in een tijd van betrekkelijke weelde”.
(Applaus bij de VU en Agalev)

De Voorzitter : De heer Van den Broeck heeft het woord.

De heer O. Van den Broeck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, aangezien mijn collega als bewoner van de kust het toerisme zal behandelen, beperk ik mij tot de sport. De vragen die ik had voorbereid, werden al gesteld zodat er mij enkele beschouwingen resten en één grote bekommernis. Ze behoren niet uitsluitend tot de bevoegdheden van de Gemeenschapsminister van Cultuur, hoewel ze zeer veel te maken hebben met de sector sport. Bijgevolg durf ik me tot de Minister wenden met de vraag of hij soms, in overleg met zijn buitenlandse collega's, suggesties heeft of oplossingen ziet.

Mijn bekommernis is vooral voortgekomen uit twee kranteartikelen die ik enkele weken geleden las en één interview over de radio met de heer Jaak Rogge, ondervoorzitter van het Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité (BOIC), waarin deze een uiteenzetting hield over de nakende Olympische Spelen in Seoel. Organisatorisch bleek alles in kannen en kruiken te zijn, op één belangrijk aspect na : de veiligheid. Ik probeer de heer Rogge te citeren, maar ik verontschuldigd mij mocht het cijfer niet juist zijn. Het was zo groot dat het mij volkomen heeft verrast. Zuid-Korea zou voorzien in 120.000 politie- of veiligheidsagenten voor het veilige verloop van de Spelen. Vele van die agenten kunnen met koorden om het middel tussen het publiek neergelaten worden om daar in geval van nood hooligans, terroristen of andere oproerkraaiers onmiddellijk neer te knallen.

Mocht het niet zo schrijnend zijn, ik zou vragen : „Moet er nog zand zijn ?”

Het eerste artikel heeft vooral betrekking op het onderwijs en ging over de agressiviteit tussen leerlingen en leerkrachten, zowel in Vlaamse scholen als elders. Ik vind het nodig dit aan te stippen om mijn bekommernis toe te lichten.

In het tweede artikel werd de vrees geuit voor het hooliganisme bij de toen nakende en op het ogenblik zeer actuele Europese voetbalkampioenschappen. Nu blijkt dat die vrees in-

derdaad gegrond was. De Minister zal begrijpen dat ik dit even ter sprake breng want hoewel het een nevenaspect is van de sport, maar dan wel een verschrikkelijk, moeten wij de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat dergelijke zaken niet meer kunnen gebeuren.

Wij hebben gehoord dat de Engelsen overwegen hun ploeg terug te trekken.

Is dat dan de oplossing ? Dient men daarmee de sport, de echte sportliefhebber ? Men spoelt daarmee het kind met het badwater weg, want als er op internationaal vlak geen sportgebeurtenissen meer zijn, zullen er uiteraard ook geen hooligans meer komen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn. Wanneer ik vandaag in het dagblad lees dat Schotland in zekere zin een gedeeltelijke oplossing heeft voor dit probleem, geldt dat misschien min of meer omdat dit land hoog in het Noorden van Groot-Brittannië gelegen is, rekening houdend met het feit dat hun oplossing enkel en alleen gebaseerd is op het feit dat zij naam en adres noteren van allen die zich per vliegtuig, autobus of trein voor bepaalde sportmanifestaties naar het buitenland begeven. Ik meen echter dat de sportliefhebbers van bij ons zich zoveel mogelijk met eigen vervoermiddelen verplaatsen.

Mijnheer de Minister, ik richt mij vooral tot u als jurist. Er moet, hoe dan ook, een oplossing worden gevonden voor het indijken van dat zinloos geweld, dat misschien gedirigeerd is, daar spreek ik mij thans niet over uit, maar ik meen wel dat wij moeten streven naar specifieke oplossingen. Hiermee bedoel ik niet dat wij sportrechtbanken moeten oprichten, maar toch zullen wij er moeten voor zorgen over mensen te beschikken die de noodzakelijke gevolgtrekkingen kunnen maken.

Het is totaal onvoldoende dat mensen gedurende 24 uur worden geïnterneerd om daarna terug naar hun land te worden gestuurd. Dat is zeker niet de goede oplossing. U is, als Minister, bevoegd voor de sport in Vlaanderen en het gaat hier om een nevenverschijnsel dat de sport niet alleen in Vlaanderen, maar ook de

ganse wereld enorm zou kunnen aantasten.

Mijnheer de Minister, behalve de vragen die u vandaag in het raam van uw begroting werden gesteld en die wij trouwens zullen goedkeuren, hoop ik dat uw collega's uit het buitenland voor dat zo belangrijke gebeuren dat de sport is geworden, over alle grenzen en over alle strekkingen heen, aan dit probleem aandacht zullen schenken. U moet op nationaal vlak en in de Waalse Executieve, over de grenzen heen, trachten te bereiken dat bepaalde praktijken in de toekomst niet meer voorkomen.

Dit is, mijnheer de Minister, hetgeen ik meende te moeten zeggen. Ik hoop dat er zo vlug mogelijk een oplossing komt aan hetgeen op dit stuk gebeurt. **(Applaus)**

De heer Voorzitter : De heer Van Steenkiste heeft het woord.

De heer R. Van Steenkiste (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, vóór enkele dagen las ik in een Nederlandstalige liberale krant : „Dewael zet Gent tegen de muur in verband met de Opera voor Vlaanderen”.

Ik wil hier niet beweren dat ik van plan ben de heer Dewael tegen de muur te zetten ter gelegenheid van de bespreking van de begroting „Sport” in deze Vlaamse Raad. Wat niet belet dat ik van deze gelegenheid toch wens gebruik te maken om beknopt, nogal gebald, tussenbeide te komen nopens een viertal punten die in deze bespreking hun plaats kunnen hebben. Ik wil hierover enkele bedenkingen maken.

In de eerste plaats gaat het over persoonsgebonden materies, meer bepaald in verband met personeel. Op dit vlak kan ik de heer De Roo bijtreden. Concreet gaat het erom dat op de begroting van het Nationaal Sportfonds tot op heden een tachtigtal personeelsleden wordt bezoldigd. Deze personeelsleden werden allen aangeworven met een contract voor onbepaalde duur.

In de contracten wordt bepaald : „De

Van Steenkiste

wedde wordt vastgesteld volgens de bepalingen van het koninklijk besluit van 29 juni 1973, houdende bezoldigingsregeling van het personeel van de ministeries. . . Dit betekent, naar mijn mening, dat de personeelsleden recht hebben op de tussentijdse verhogingen (anciënniteit).

Het aantal dienstjaren van deze contractuele personeelsleden schommelt tussen de één en de veertien jaar. Tot nu toe werd aan geen enkele van deze contractuele personeelsleden de tussentijdse verhoging waarop zij wettelijk recht hebben, uitbetaald. Het is dan ook niet mèèr dan logisch dat in de begroting van het Nationaal Sportfonds een budget — wordt ingeschreven om eindelijk — voor velen : na al die jaren — de wettelijke tussentijdse verhogingen te kunnen uitbetalen. Naar verluidt werd vroeger een dergelijke post voorzien, maar werd hij aangewend voor andere initiatieven. Eigenlijk ware het niet meer dan normaal dat budgettaire ruimte gecreëerd wordt om de recht-hebbende personeelsleden de achterstallige tussentijdse verhogingen uit te betalen.

Op het eerste gezicht bestaat er enige onduidelijkheid op welke begroting de tussentijdse verhogingen en achterstallen dienen voorzien te worden. De contracten werden gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en het personeelslid, maar de betaling gebeurt via het Nationaal Sportfonds.

Voor de betrokken personeelsleden zal het wel om het even zijn waar deze budgetten worden ingeschreven. Als ze maar aangewend zouden worden om eindelijk de contractuele verplichtingen na te komen.

Tevens dient bij de personeelskosten rekening gehouden te worden met de gevolgen van de afschaffing van de 2 procent solidariteit en de door de Regering toegezegde loonsverhoging.

Tot nu toe werd de aandacht toegespitst op het regulariseren van de toestand van de contractuelen. Ondertussen werd de personeelsleden de wettelijke tussentijdse verhoging onthouden.

In tweede instantie vraag ik de aandacht voor de promotie van de sportbeoefening. Recente studies van Dr. Urbain Claeys wijzen uit dat in Vlaanderen de actieve sportbeoefening licht is gedaald. Volgens sommige ingewijden zou dit te wijden zijn aan een gebrek aan doelgerichte sensibilisatiecampagnes ; sensibilisatiecampagnes die niet enkel zouden kunnen uitgaan van private sportverenigingen, maar waar ook de Overheid, in casu het Gemeenschapsministerie voor de Sport, een materiële inspanning voor zou moeten doen.

Diezelfde ingewijden beweren dat vroegere studies uitwijzen dat de grotere sportparticipatie in Vlaanderen precies te wijten was aan de uitgekende marketingtechnieken en de reclamecampagnes die er mede gepaard gingen.

Is het niet veeleer een taak van de bevoegde overheid, méér dan van de sponsors, om alle lagen van de bevolking daadwerkelijk te sensibiliseren voor een actieve sportbeoefening ?

De optie om méér kredieten vrij te maken voor sportpromotie wordt toch gesteund door de Hoge Raad voor de Sport. In werkelijkheid blijkt het budget voor „Sportpromotie” voortdurend te dalen ten opzichte van het budget voor „Sportbegeleiding”. Ter illustratie : ooit was er een reclamebudget van méér dan twaalf miljoen frank. Nu bestraat dat nog ongeveer uit vier miljoen frank.

Minister P. Dewael : Als ik u even mag onderbreken, mijnheer Van Steenkiste. Ik wens u erop te wijzen dat cijfers niet altijd voor zich spreken. Dergelijke subsidiëringen liggen verspreid over verschillende begrotingsartikelen. Het feit dat een deel van het sportbeleid gefinancierd wordt vanuit de gewone begroting en een ander deel vanuit het Sportfonds, maakt de afleesbaarheid er niet gemakkelijker op. U hebt evenwel volledig gelijk als u pleit voor de aanhoudende sensibilisering om zoveel mogelijk mensen ertoe aan te zetten veel sport te beoefenen.

Ik denk dat de betrokken administratie, namelijk BLOSO, . . . het goede voorbeeld . . . heeft gegeven. Reeds

verscheidene jaren worden dergelijke campagnes ontwikkeld en gehandhaafd. Ik verwijs naar de specifieke actie die vorig jaar in Limburg werd gevoerd onder de benaming „Limburg sportief”. Dit jaar wordt dergelijke actie in Oost-Vlaanderen gehouden. Het is de bedoeling ieder jaar een andere Provincie aan te doen. Wij zijn er ons terdege van bewust, mede in het licht van de recente cijfers, dat een blijvende promotie en sensibilisering voor sport noodzakelijk blijft. Ik wens dan ook te benadrukken dat wij daar de nodige budgettaire middelen voor vrijmaken.

De heer R. Van Steenkiste : Ten derde wens ik er de nadruk op te leggen dat de sector „Sport” niet de dupe mag worden van een bepaalde politiek.

Méér dan 900.000 Vlamingen — de heer De Roo sprak van een miljoen — exclusief voetballers en wielrenners, beoefenen een of andere sporttak binnen de tachtig erkende sportbonden.

De werkingstoelagen van BLOSO voor deze bonden bedroegen in 1987 nog niet eens 200 miljoen frank.

Het is helemaal niet mijn bedoeling, ik herhaal : het is helemaal niet mijn bedoeling, de sector Sport op te stellen of uit te spelen tegen de sector Cultuur, zeker en vast niet, maar toch maak ik mij de bedenking ter gelegenheid van deze begroting Sport of het niet te overwegen is meer normale proporties tot stand te brengen tussen de sector Cultuur en de sector Sport.

De gehele begroting van BLOSO (Nationaal Sportfonds inbegrepen) kost aan de schatkist 1 miljard 221 miljoen frank. De eigen inkomsten van BLOSO bedragen 118 miljoen frank. Men streeft ernaar om de participanten aan de sportbeoefening te laten betalen. Doch de Overheid kan toch de sport niet de dupe maken van dit feit !

Hierbij wil ik ter overweging geven dat economische studies uitwijzen dat elke frank die in de sportsector wordt geïnvesteerd, zorgt voor een achtvoudige return.

Van Steenkiste

Verklaarde de vorige Minister van Begroting niet dat, door de verbetering van de fysieke conditie van de bevolking via het RIZIV 54 miljard frank kan worden bespaard? En deze stem zult u ongetwijfeld liever geloven dan de mijne, nietwaar, mijnheer de Minister. Kunnen hieruit geen conclusies worden getrokken in verband met het globale sportbudget?

Het vierde en laatste punt betreft nakomen van decretale verplichtingen. Via het decreet op de sportfunctionarissen en het decreet op de splitsing van de landelijke bonden heeft de Vlaamse Gemeenschap een aantal verplichtingen op zich genomen, ook financiële verplichtingen.

Momenteel kan men ten opzichte van de sportfederaties 78 procent van die decretale verplichtingen nakomen. De gemeenten dienen zich tevreden te stellen met 69 procent van de subsidie voor sportfunctionarissen waarop zij recht hebben.

Door de herziening van het decreet op de sportfunctionarissen wordt de mogelijkheid geschapen om ook provinciale sportfunctionarissen te subsidiëren.

Maar aangezien ook het aantal gemeenten dat een beroep doet op subsidies voor sportfunctionarissen toeneemt vraag ik hier aan de Minister hoe aan deze vraag en aan deze decretale financiële verplichtingen kan worden voldaan zonder een verhoging van de financiële middelen?

Concluderend meen ik, ten eerste, dat een onrecht dat reeds jarenlang wordt aangedaan aan het contractueel personeel zou moeten worden hersteld; ten tweede, dat méér aandacht moet gaan naar de promotie voor sportbeoefening en ten derde, dat de decretale verplichtingen zo goed mogelijk moeten worden nagekomen. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Desutter heeft het woord.

De heer M. Desutter (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, het toerisme wordt steeds belangrijker. Het

verheugt mij te kunnen vaststellen dat er vandaag meer dan in het verleden belangstelling is voor deze sector. Het is immers de snelst groeiende en in het jaar 2000 wordt volgens alle toeristische organisaties in de wereld, het toerisme de grootste bedrijfstak.

Het toerisme heeft niet alleen een socio-culturele dimensie, maar het is ook een harde economisch-industriële sector. Er is in Vlaanderen, gelukkig maar, de jongste tijd op dat vlak een en ander gebeurd. Het Commissariaat-Generaal voor Toerisme werd eindelijk operationeel. Wij hebben er lang op gewacht maar gaan vandaag niet meer over het verleden spreken. Wij kunnen starten. De nieuwe Commissaris-Generaal blijkt ervaring te hebben om met mensen om te gaan en ze te motiveren. Zijn interviews getuigen van grote ernst en kennis.

Mijnheer de Minister, velen vragen zich af wat de taak is van het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme enerzijds en van de Provinciale federaties anderzijds, om niet te spreken van de steden en gemeenten. In uw toelichting schrijft u, mijnheer de Minister, dat het VCGT een bijzondere inspanning heeft gedaan om het binnenlands toerisme te bevorderen. Naar mijn mening zou het Commissariaat zich vooral moeten toelagen op de promotie van Vlaanderen in het buitenland. Het binnenlandse toerisme kan zeker worden aangepakt door de Provinciale Federaties, waarbij het Commissariaat-Generaal zeker een coördinerende en stimulerende rol kan spelen. Het gros van de inspanning moet, dacht ik, naar het buitenland gaan. Op hun beurt zouden de Provinciale Federaties de steden en gemeenten kunnen aanzetten tot samenwerking, want u weet dat in ons Vlaanderland elke Stad en Gemeente nog altijd sterk houdt van een eigen identiteit en van eigen beleidslijnen.

Overlappingsen moeten in elk geval maximaal worden vermeden. Ik denk zo bijvoorbeeld aan het bevorderen van de Belgische kust zowel door het Commissariaat-Generaal als door Westtoerisme. De ene drukt een folder „De Belgische kust”, de andere

„Met zicht op zee”. Beide proberen hetzelfde te verkopen, al betreft de folder van Westtoerisme ook het **hinterland** bij de promotie.

Ik verwacht ook dat het Vlaams Commissariaat voor Toerisme zich zou bezighouden met het verspreiden van een eigen Vlaams imago. Voor de Olympische Spelen van Seoel werd een vriendelijke tijger als mascotte gekozen. Waarom Vlaanderen geen leeuw? Onze vertegenwoordiger in Duitsland gebruikt voor zijn advertenties · aldaar regelmatig een zeer sympathiek leeuwje. Het moet niet altijd een leeuw met klauwen zijn.

De Voorzitter : De heer Desutter heeft het woord.

De heer K. Dillen : Er is nog nooit een leeuw met klauwen geweest.

De heer M. Desutter : De vraag of het al dan niet een leeuw moet zijn laat ik open.

Mijnheer Dillen, indien u zich in het oerwoud zou begeven, kan u misschien wel een dergelijke leeuw aantreffen, maar ik wens het u niet toe.

Zoals reeds gezegd, is het VCGT operationeel met eigen middelen en eigen personeel. Wij weten weliswaar dat de middelen onvoldoende zijn, maar ik wil heden uw bijzondere aandacht vragen voor het personeel. Wij weten allen hoe deze mensen werden benoemd; wij weten hoe het gaat, wij zijn allemaal mensen, en het personeel komt dan ook uit verschillende ministeries en kabinetten. Ik meen echter dat zij allemaal de beste bedoelingen hebben en het is aan ons om hen de gelegenheid te geven zich verder in het toerisme te vervolmaken. Dit moet gebeuren op een professionele basis, en ik zou zelfs zeggen op internationaal niveau, zodat Vlaanderen ook op dat vlak een zekere kwaliteit kan aanbieden.

Ik zou er zelfs geen enkel bezwaar tegen hebben dat deze mensen — natuurlijk niet allemaal tegelijk — geregeld de kans krijgen om gedurende enige tijd in het buitenland stage te lopen om zich aldus te vervolmaken. Men hoeft hiervoor niet ver te gaan. Inderdaad, in Nederland valt reeds heel wat te leren.

Desutter

Negentienhonderdachtentachtig wordt het jaar waarop het congres-toerisme zal gepromoot worden. Er werd beslist één personeelslid aan te werven, wat een goede maatregel is. Dit personeelslid zal de buitenlandse markten bewerken. Toch wil ik vragen dat deze persoon eerst en voor alles een goede kennis opdoet van de binnenlandse markt en van het produkt dat hij eventueel later in het buitenland kan verkopen. Bovendien zou hij ook moeten kunnen rekenen op een thuisbasis wanneer hij in het buitenland verblijft. Eén persoon is zeker onvoldoende om een serieuze congrespromotie te voeren.

Mijnheer de Minister, ik wil u feliciteren met de elektronische toeristische informatiekraant. De manier waarop deze werd voorgesteld was misschien wel vatbaar voor commentaar ; wij hebben daarover in de Commissie reeds een en ander gezegd. Maar de elektronische toeristische informatiekraant is er en het verheugt mij dat, een beetje mede onder onze impuls, een samenwerking groeit met het bestaande systeem van HORECA-Brugge-Westkust, een systeem dat reeds operationeel is op verschillende plaatsen, stations en andere. Ook onze provinciale diensten doen aan automatisering en informatisering.

Mijnheer de Minister, zou het mogelijk zijn de uitgaven voor apparatuur te subsidiëren opdat dit procédé ietwat sneller zou worden ingevoerd in de onderscheiden toeristische diensten ? Het is dringend noodzakelijk.

De moderniseringspremie voor hotels werd opgetrokken. Dit is uiteraard een zeer goede maatregel. De modernisering van bestaande hotels is zeker een goede zaak en op vele plaatsen een noodzaak, maar wij hebben dringend nood aan nieuwe hotels. Vooral aan de kust bestaat steeds het probleem dat de gronden veel te duur uitvallen om hotels op te richten ; dit ingevolge de concurrentie met het appartementstoerisme waardoor de grondprijzen de hoogte ingaan. Daarom wil ik vragen bij uw collega van Ruimtelijke Ordening, die u zeer goed kent, aan te dringen om te voorzien in zogenaamde hotel-

zones, zones die voorbehouden zijn voor nieuwbouwhotels en welke niet in aanmerking komen voor appartementsbouw. In april 1986 verscheen in het Belgisch Staatsblad het langverwachte besluit betreffende de toeristische signalisatie en dit op initiatief van het Ministerie van Openbare Werken. Spijtig genoeg heeft dit Ministerie als kenteken voor de signalisatie van toeristische informatiekantoren de Griekse letter „i” gebruikt terwijl over gans de wereld de Romeinse „I” algemeen wordt aanvaard. Ook daarvoor heb ik naar de betrokken Minister geschreven. Deze is intussen echter vervangen. Ik heb ook zijn opvolgster aangesproken. Misschien kunt u mij daarin steunen en ervoor zorgen dat Vlaanderen en België op dat vlak geen uitzondering maken tegenover de andere landen in de wereld en dat wij het kenteken gebruiken dat algemeen wordt aanvaard.

Een ander punt betreft de uitzending „Boeketje Vlaanderen”, een programma dat sterk wordt gevolgd. Ik heb vernomen dat het slechts uitgezonden wordt tot het einde van dit jaar. Dit programma wordt niet meer verder gezet. Zal de commerciële televisie het overnemen ? Ik dring er in elk geval op aan dat het enige televisieprogramma dat wij hebben om het toerisme in eigen land te bevorderen verder zou lopen.

Ook de vakantiespreiding is een jaarlijks terugkerend onderwerp. Tijdens de vorige legislatuur werd een werkgroep samengesteld. Die kwam tot de conclusie dat vakantiespreiding dient te gebeuren in samenspraak met de Franse Gemeenschap. Vermits de Franse Gemeenschap ter zake nog niets had gedaan, stelde de werkgroep vast dat men niet aan vakantiespreiding kon doen. Ik denk dat dit een verkeerde conclusie is. Wetende wanneer de Franse Gemeenschap vakantie neemt kan niets de Vlaamse Gemeenschap verhinderen om de spreiding toe te passen en vakantie toe te kennen tijdens andere periodes of met een lichte verschuiving.

Mijn voorkeur gaat naar het voorstel, ernstig bestudeerd met alle voor- en nadelen, van het Westvlaams Econo-

misch Studiebureau, dat vakantie voorstelt tussen 15 juni en 15 september, dus met een verschuiving van één maand tussen de twee taalgroepen. Ik weet niet of wij daar nog verder moeten wachten op de Franse Gemeenschap of op werkgroepen. Ik vraag dat u bij uw collega van Onderwijs en Vorming — ik meen dat hij ter zake bevoegd is — zou aandringen om de vakantiespreiding daadwerkelijk door te voeren. Wij zijn bijna hét enige land in Europa dat nog niet aan vakantiespreiding toe is.

Tijdens de bespreking in de Commissie hebben wij ook nog even van gedachten gewisseld over een klein lokaal probleem.

Het was niet mijn bedoeling dit te doen, maar gezien reeds een vorige spreker het behandelde en het belang voor de Oostkust en mijn woongemeente wens ik het toch even naar voren te brengen. Het betreft het tenniscentrum Duinbergen, thans ook de „put” van Duinbergen genoemd. U hebt gezegd dat men op dat dossier niet fier is en dat het al jaren geblokkeerd is door drie besluiten van de Raad van State, die telkenmale hetzelfde zeggen. Er kan niet op gebouwd worden, het is een zone voor sport en ontspanning. Niettegenstaande dit verneem ik, volgens het artikel 540.07 van het verslag, dat u voor de oprichting van toeristische centra blijkbaar nog geld voorziet voor wat wordt genoemd „een Europees Cultuurdorp”.

Men heeft gepoogd daar een gelijkwaardig iets op te richten. Ik zou toch mijn voorstel willen herhalen om het hart van deze badplaats zo spoedig mogelijk over te dragen hetzij aan het gemeentebestuur, hetzij aan een plaatselijke surf- of zeilclub die daarvoor de nodige animatie kan zorgen. Beantwoordend aan én het bijzonder plan van aanleg, én de aankoopakte, de schenkingsakte van het begin van deze eeuw, én het Gewestplan waar telkenmale de zone voor sport en ontspanning of een groene ruimte wordt voorzien, vraag ik af te zien van die plannen om een vakantiecentrum op te richten met verblijfaccommodatie op een plaats die daarvoor helemaal niet geschikt is.

Desutter

Over ruimtelijke ordening aan de kust kan heel wat worden gezegd. Ik dank de heer Content terloops voor de publiciteit die hij voor onze badplaats heeft gevoerd.

Mijnheer Caudron, u heeft gesproken over de Atlantische wal, de muur. Ik sta reeds 24 jaar in de gemeentepolitiek en heb de totstandkoming meegemaakt van de wet op de stedebouw en heb de gelegenheid gehad gedurende een bepaalde tijd Schepen van Openbare Werken te zijn van een badplaats die toen nog Heist noemde en thans is gefusioneerd tot Knokke-Heist. Ik heb de druk meegemaakt vanzelfsprekend van de promotoren maar ook vanuit Brussel, waar men van oordeel was dat de eensgezinswoningen om democratische redenen dienden te worden verhoogd ten einde meer mensen de gelegenheid te geven van het zeezicht te genieten, met alle gevolgen vandien. Op dat ogenblik zaten wij aan vier woonlagen op de zeedijk ; we zijn dan naar zeven tot negen verdiepingen overgegaan.

Gelukkig voor onze badplaats blijft het overgrote gedeelte bij zeven verdiepingen, wat nog altijd acht woonlagen betekent met daarboven nog een technisch verdiep. Op andere plaatsen is dit weliswaar ietwat uit de hand gelopen, zowel onder druk van de promotoren als van de overheid. Ik wil dit onderstrepen omdat men te vlug de steen werpt naar de plaatselijke besturen die niet altijd aan de basis lagen van die idee.

Ik kan u ook verzekeren dat er heel wat culturele manifestaties doorgaan aan de kust, zoals concerten, festivals en dies meer. U kent de kust zeker en vast ook en weet wellicht dat er op dat vlak heel wat wordt aangeboden aan onze toeristen. De stedelijke diensten blijven dienaangaande zeker niet in gebreke. Ietwat meer steun van de Minister van Cultuur voor deze manifestaties zou alleszins welkom zijn want tot nu toe moeten zij het doorgaans halen van sponsors, lotto's, en niet zo erg van het Ministerie. Ik geef toe dat dit onderwerp niet tot het toeristisch beleid behoort dat wij vandaag behandelen.

Mijnheer de Minister, wel zou ik uw aandacht willen vragen voor de bufferzone tussen de badplaats Heist en Zeebrugge. De heer Caudron had het over het Zwin, de Zwinbosjes, maar aan de andere zijde van onze badplaats hebben wij een havengebied waarnaast in het Gewestplan een zone is voorzien als buffer tussen de twee onderscheiden activiteiten : havenactiviteiten enerzijds en toerisme anderzijds. Het Noordelijk gedeelte van de bufferzone werd tijdelijk gebruikt om stortstenen aan te voeren om de voorhaven uit te bouwen. Deze werken zijn weliswaar nog niet volledig beëindigd. De bufferdam moet nog worden gebouwd maar het terrein ligt er grotendeels ongebruikt. Wij stellen evenwel vast dat de havenbedrijven uit Zeebrugge dat terrein gaan bezetten om er trailers, containers en dergelijke meer te plaatsen, in tegenstrijd met de voorzieningen van het Gewestplan. Mijnheer de Minister, ik zou u willen vragen om bij uw collega's bevoegd voor die materie aan te dringen opdat de bufferzone effectief als dusdanig zou worden aangelegd, dit wil zeggen als groene zone.

Mijnheer de Minister, ik wil u nog één vraag stellen in verband met het uitstalraam van het Commissariaat-Generaal voor het Toerisme dat nu gevestigd is op de Grasmart, in de onmiddellijke nabijheid van het punt dat elke toerist die België wil bezoeken aandoet, de Grote Markt van Brussel.

Er zou sprake van zijn het uitstalraam over te brengen naar het Markiesproject, naast de kathedraal Sint-Goedele. Ik wilde er hier op aandringen de kantoren, maar zeker het uitstalraam, te behouden aan de Grasmart.

Ik heb in de Commissie ook uw aandacht gevraagd voor de vergoeding die onze vertegenwoordigers in het buitenland ontvangen en die niet in verhouding is met wat andere vertegenwoordigers van onze Vlaamse Gemeenschap in het buitenland krijgen die zich bezighouden met economische aspecten. Deze laatsten, die de diplomatieke status hebben, kunnen daarbij nog taksvrij kopen. Ik

heb het voorbeeld gegeven van iemand die een huishuurvergoeding krijgt die even groot is als de wedde die onze toeristische vertegenwoordigster ontvangt. Ik meen dat dit niet helemaal gerechtvaardigd is.

Tenslotte, mijnheer de Minister, wil ik nog even uw aandacht vragen voor het decreet op de logiesverstrekken- de bedrijven, meer bepaald voor het Besluit betreffende de Brandveiligheidsnormen. Ik heb aan onze brandweercommandant gevraagd of hij hiermee zeer gelukkig was, aangezien wij al jaren op een regeling wachten. Ik heb van hem een nota ontvangen waarin hij zegt dat het decreet niet toe te passen is. Er blijken heel wat tegenstrijdigheden te bestaan. Ik heb ook de inspecteur van de Brandweer geraadpleegd. Ook hij blijkt er geen raad mee te weten.

Voor hoge hotels is er tegenstrijdigheid met bijvoorbeeld het koninklijk besluit van 1972 op hoge gebouwen. Ik vermoed dat dit Koninklijk Besluit nog altijd van toepassing is. Voor de middelhoge gebouwen werden normen vastgelegd die ook niet helemaal overeenstemmen met de normen inzake brandveiligheid voor logiesverstrekken- de bedrijven. Het gevolg hiervan is dat de brandcommandanten en de burgemeesters niet goed weten wat te doen. Theoretisch moeten alle hotelinrichtingen in orde zijn met de normen binnen de twee jaar, maar dit zal moeilijk kunnen. Ik kan enkele voorbeelden geven.

Een buitenladder zou kunnen gebruikt worden als tweede vluchtweg, maar het decreet van de Vlaamse Executieve staat dit enkel toe voor hotels met hoogstens drie bovengrondse bouwlagen. Dus, eens dat vier bouwlagen of drie verdiepingen, worden bereikt, is een buitenladder niet meer voldoende en moet ergens binnenin een bijkomende trap worden gebouwd. U begrijpt dat dit in vele gevallen vrijwel het afbreken betekent van heel wat instellingen. Men heeft ook te weinig onderscheid gemaakt tussen bestaande inrichtingen en nieuwbouw. Ik kan akkoord gaan dat men voor nieuwbouw bepaalde normen oplegt, maar voor bestaande inrichtingen moet men rekening houden met de bestaande toestand.

Desutter

Ik zal u niet vervelen met details over dit ontwerp, maar ik wil u toch vragen deze aangelegenheid van nabij te bekijken, meer bepaald meende ik dat de werkgroep onder leiding van professor Minne van de Rijksuniversiteit Gent, namelijk de Hoge Raad voor Beveiliging tegen Brand en Ontploffingen zou kunnen geraadpleegd worden.

Wanneer wij de mening van deze personen hebben gevraagd, hebben ze ons geantwoord dat deze tekst onbruikbaar was. Dat is op zijn minst zeer vervelend. Wij dachten eindelijk een sluitende regeling voor de brandbeveiliging gevonden te hebben, maar dat blijkt nog niet het geval te zijn. Misschien kan nu nog het advies van de Hoge Raad worden ingewonnen, zodat wij tot een sluitende wetgeving komen.

Mijnheer de Minister, ten slotte stel ik er prijs op u en uw medewerkers van het Commissariaat-Generaal voor Toerisme te danken voor wat u de jongste jaren voor het toerisme heeft gepresteerd. Wij hopen dat u dat werk in de toekomst zal verder zetten.

De Voorzitter : De heer Vandermarliere heeft het woord.

De heer J. Vandermarliere (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, namens de PVV-fractie wens ik de verslaggever te feliciteren met zijn degelijk verslag.

Vooraleer aan mijn betoog te beginnen wil ik aan de heer Desutter zeggen dat ook wij bezorgd zijn om het Europees cultuurdorp, beter bekend als de Put van Duinbergen. Ook wij zijn van mening dat er dringend een oplossing moet komen en zelfs dat er een oplossing mogelijk is, namelijk door een combinatie te maken van verblijfstoerisme en sportrecreatie. Er zijn mogelijkheden genoeg aanwezig, bij voorbeeld om studio's in te richten voor het herbergen van jonge sportbeoefenaars tijdens de vakantieperiode. Iets dergelijks kan zeker worden uitgewerkt, en wij vragen de

Minister dan ook zich daarover te beraden.

De heer E. Desutter : Mijnheer Vandermarliere, ik suggereer u de verschillende arresten na te lezen, dan zult u zien dat deze zone is voorbehouden voor sport en ontspanning. In feite was dit een schenking aan de Staat in het begin van de eeuw, op voorwaarde dat het een zone voor openbaar nut zou blijven. Dat kan niet geprivatiseerd worden, zelfs niet naar sociaal toerisme toe. Daarover gaat heel de discussie.

De heer J. Vandermarliere : Dat weet ik wel. Ik heb echter het woord sociaal toerisme niet uitgesproken.

De heer E. Desutter : In deze zone mag geen verblijfsaccommodatie worden opgericht.

De heer J. Vandermarliere : Er moet in ieder geval een oplossing voor komen.

Minister P. Dewael : Op dit ogenblik wordt de gang van zaken, zoals ik reeds vermeld heb in de Commissie, geblokkeerd ingevolge een beroep dat werd ingesteld tegen een beslissing uitgaande van de Voorzitter, zetelend in kortgeding. Het resultaat van die beroepsprocedure moet hoe dan ook worden afgewacht.

Ingaande op wat de heer Desutter heeft gezegd, wens ik op te merken dat er geen middelen voorzien zijn voor de verdere uitbouw van de zone. U weet zeer goed dat de Put van Duinbergen, of mooier gezegd het Europees cultuurdorp, is opgenomen in de planning van het Commissariaat-Generaal voor Toerisme. Deze planning wordt, met respect voor een aantal evenwichten, opgesteld voor langere termijn. Persoonlijk heb ik geen probleem met het opnieuw bekijken van deze aangelegenheid, maar ik wijs er op dat het in de eerste plaats de verantwoordelijkheid is van de Raad van Bestuur van het VCGT en niet van de voorgedijminister.

De heer E. Desutter : Het VCGT vraagt niet beter dan van dit vergiftigd geschenk af te geraken.

De heer L. Dhoore : Als er maar niet naar drinkwater wordt geboord !

De heer J. Vandermarliere : Mijnheer de Minister, toerisme is een business-onderneming en zoals elke andere onderworpen aan de wetten van vraag en aanbod, de vrije concurrentie en de principes van marketing.

Reeds verscheidene jaren vraag ik in deze Vlaamse Raad aandacht om ons toeristisch imago in het buitenland te vijzelen.

Meer in het bijzonder heb ik mij vorig jaar tot de Minister gericht om te pleiten voor een doorgedreven promotiecampagne in West-Duitsland, dat de grootste potentiële toeristische markt voor Vlaanderen is. Deze werd verviervoudigd. Ook door de samenwerking tussen het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme, Westtoerisme en de afdeling Kust van de Confederatie van Immobiliëngroepen verscheen enkele maanden geleden een brochure, die nog meer Westduitsers naar de Belgische Noordzeekust moet lokken.

Vanzelfsprekend mogen we al onze inspanningen niet op één land richten. We moeten ervoor zorgen dat zoveel mogelijk Europeanen hun vakantie in Vlaanderen doorbrennen. Wij hebben hiervoor immers de beste troeven in handen. Nergens in Europa beschikt de toeristische sector over zo veel mensen die verschillende talen spreken. Dit is inderdaad een grote troef, want de buitenlandse toeristen stellen het ten eerste op prijs dat ze in ons land en vooral aan onze kust in hun taal worden aangesproken. Dit geeft hen het gevoel bij ons welkom te zijn en vergemakkelijkt tevens de wederzijdse communicatiemogelijkheden. Daarom ook pleit ik ervoor, dat wij, met het oog op het magisch jaar 1992, een Vlaamse beleidsstrategie uitstippelen om buitenlandse toeristen en deviezen nog vlotter naar hier te halen.

Dit is het enige middel om Vlaanderen en onze Noordzeekust in het bijzonder te doen uitgroeien tot een toeristische regio van groot belang binnen de Europese Gemeenschap.

Naast onze promotie in de diverse landen is echter ook een aangepaste toeristische infrastructuur enorm belangrijk.

Vandermarliere

Daarom ook kunnen wij ons volledig achter het initiatief scharen waarbij de moderniseringspremie voor logiesverstrekken bedrijven wordt opgetrokken.

Momenteel bedraagt de premie 30 procent van het investeringsbedrag met een maximum van 2 miljoen frank. Deze normen kunnen om de vijf jaar worden vernieuwd. Vooral aan de Noordzeekust moet dit leiden tot kwalitatief betere en modern uitgeruste hotels. Deze nieuwe subsidiëringmogelijkheden zullen zeker een aansporing zijn voor de particulieren.

Vooral de vernieuwbouw aan de kust moet immers worden gestimuleerd, omdat het creëren van nieuwe zones heel wat milieuproblemen schept.

Er zijn overigens in het verleden al veel te veel duinen en polderlandschappen ingepalmd.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het volgend en eigenlijk het belangrijkste punt uit mijn betoog heeft betrekking op het sociaal toerisme. De grote expansie van het sociaal toerisme kwam er na 1945.

In dit kielzog van de wet op de jaarlijkse betaalde vakantie volgde de bouw van inrichtingen met uiteenlopende verblijfs capaciteit steeds geïnspireerd door een of andere spirituele gerechtigheid.

Na meer dan 40 jaar kan men zelfs spreken van een net van inrichtingen zowel in Vlaanderen als in Wallonië waarbij elke gezindheid, elke politieke formatie van enige betekenis, elk ziekenfonds — die naam waardig — elke vakorganisatie en elke parastatale instelling of overheidsregie haar eigen inrichtingen heeft, gaande van gewone verblijfstehuizen tot hypermoderne vakantie- en recreatiecentra. Deze worden dan bij voorkeur ingeplant op de best mogelijke liggingen, in de Ardennen, vlakbij rivieren of met panoramisch uitzicht en aan zee bij voorkeur zo dicht mogelijk bij strand en duinen, waar ze soms voor de vernieling van fauna en flora verantwoordelijk zijn.

Bij de invoering van de wet op de betaalde vakanties had niemand kunnen vermoeden dat het sociaal toerisme die gigantische omvang zou hebben gekregen die het thans heeft. Wanneer we nu een evaluatie maken van het sociaal toerisme kunnen we een aantal belangrijke vaststellingen doen.

Door het groter belang dat men terecht is gaan hechten aan het welzijn heeft men getracht de culturele horizon van de massa te verruimen. Op die manier werd ons toerismebeleid gegrondvest op overwegend socio-culturele gronden. De jongste jaren echter — en dit kan niet worden ontkend — is toerisme en toerismebeleid vooral een economisch gegeven geworden.

Op die plaatsen waar bouwheren en architecten het niet eens konden worden over het concept en de inplanting is een landschappelijke verloederding opgetreden.

Het verwekken van een individueel onbehagen omdat veel initiatieven enkel in collectief verband kunnen worden meegemaakt.

De relatief beperkte toegankelijkheid omwille van prijs en capaciteit, waardoor de inrichtingen voor sociaal toerisme de minst bedeedden, die er eigenlijk in de eerste plaats zouden moeten kunnen van genieten, afstoten.

Enkele maanden geleden heeft de handelsrechtbank in Oostende een vonnis geveld dat — naar ik meen — van grote betekenis kan zijn voor de toekomst van het sociaal toerisme in door zogenaamde VZW's geëxploiteerde vakantiecentra. De rechtbank veroordeelde namelijk de VZW Avako, exploitante van het socialistisch vakantiehuis „Zeezicht — De Kelle” op de zeedijk in Oostende, wegens inbreuken tegen de wet op de handelspraktijken.

Ik wil er hier nogmaals de nadruk op leggen dat wij niet gekant zijn tegen het sociaal toerisme, maar het sociaal toerisme mag de privé geen concurrentie aandoen. Deze exploitanten werden voor de rechtbank gedaagd omdat zij reclame maakten voor speciale diners aan bepaalde prijzen.

Het is niet de eerste keer dat de gevestigde horeca naar de rechtbank stapt met klachten tegen zogenaamd sociale vakantiehuizen. In het verleden zijn al die klachten gestrand, hetzij op onbevoegdheidsverklaringen, hetzij op een of andere manier zoekgeraakt. Het recente vonnis is dus een precedent. De verzoekende partijen hadden immers geëist dat de uitoebating van genoemd socialistisch vakantiehuis in zijn huidige exploitatievorm als hotelrestaurant, dat voor iedereen toegankelijk is, onmiddellijk zou worden gestaakt. Onlangs werd ook een veroordeling uitgesproken tegen een instelling voor sociaal toerisme omwille van het voeren van publiciteit.

Al deze gegevens en feiten tonen aan dat ons pleidooi om de sector van het sociaal toerisme ten gronde door te lichten noodzakelijk blij kt.

In het Regeerakkoord van de huidige Vlaamse Regering is voorzien dat „om de praktijk en de reglementering te toetsen aan de doelstellingen in de sector van het sociaal toerisme en het jeugdtoerisme” het VCGT aan de Vlaamse Regering een doorlichtingsverslag zal overmaken”.

Graag had ik van de Minister vernomen of deze opdracht reeds werd gegeven en zo niet, wanneer dit zal gebeuren en wat de juiste taakomschrijving is van de doorlichters van het sociaal toerisme.

Onze fractie dringt ten zeerste aan dat de doorlichting met bekwame spoed zou gebeuren opdat eenieder in de Vlaamse Gemeenschap inzicht zou krijgen van deze sector, die meer en meer in vraag wordt gesteld.

Deze in vraagstelling betreft niet de idee die erachter schuilt, maar wel de manier waarop aan sociaal toerisme wordt gedaan en het misbruik dat de diverse zuilen van deze sector maken.

In dit verband had ik graag ook enige toelichting gekregen over een verklaring van de voorzitter van het VCGT, die hij heeft afgelegd tijdens de commissiebesprekingen. In het deelverslag lees ik — en het gaat hier over het sociaal toerisme — dat de Minis-

Vandermarliere

ter belooft deze zaak door te lichten. De Voorzitter van het VCGT voegt daar aan toe dat men in het sociaal toerisme is akkoord gegaan met de oprichting en de inspraak van twee zuilen om de beleidslijnen voor te bereiden.

Graag had ik vernomen of het hier een onjuistheid betreft of dat inderdaad de Voorzitter van het VCGT gezegd heeft dat de twee zuilen het beleid gaan voorbereiden. Dit zou een markante bevestiging zijn van een eminent iemand uit de sector van het toerisme dat gans de sector van het sociaal toerisme zou verzuild zijn. Graag had ik vernomen of de heer Vanmoerkerke dit inderdaad heeft gezegd ?

Een laatste puntje — en hiermee wil ik besluiten — is dat niemand zal ontkennen dat toerisme een steeds groter economisch impact krijgt.

Met een goed uitgekende promotie moet het mogelijk zijn ook in ons land een veel groter aantal buitenlanders aan te trekken.

Naast de inbreng van deviezen brengt dit immers ook werkgelegenheid mee, werkgelegenheid die in deze sector zeker nog gevoelig kan worden opgedreven. Het komt er enkel op aan Vlaanderen met zijn aantrekkelijk Noordzeestrand en zijn nog prachtiger kunststeden een nog sterker geprofileerd toeristisch imago te geven. Daarom pleit de PVV-fractie ervoor dat de beleidsmensen op een gecoördineerde manier de toeristische ontplooiing van Vlaanderen blijven ondersteunen via promotie.

Immers, bij de openstelling van de Europese grenzen in 1992 zal ook de mobiliteit van de Europeanen vergroten via nog betere autowegen, nog snellere treinen, samenwerkingsverbanden tussen luchtvaartmaatschappijen, enzovoort.

Het mag niet gebeuren dat in 1992 de buitenlandse toeristen Vlaanderen en onze kust voorbijrijden of vliegen. Anders dreigen wij ook deze optie op de toekomst te missen.

Mijnheer de Minister, wij zullen uw

begroting goedkeuren. (*Applaus bij de PW*)

De Voorzitter : De heer Van Durme heeft het woord.

De heer W. Van Durme (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, binnen het ons toegemeten tijdsbestek kunnen de Groenen niet ten gronde ingaan op hun visie inzake het toerisme. Wij wensen nochtans enkele aandachtspunten naar voor te brengen.

Sedert jaren blijft het toerisme aan de kust stagneren. Vanuit economisch oogpunt is het nochtans niet onbelangrijk. Alleen reeds het feit dat ruim 25.000 mensen in deze sector zijn tewerkgesteld is een reden om het west-toerisme te stimuleren en te promoten. Nochtans zal elke campagne gehypothekeerd worden door grootschalige ingrepen die de aantrekkelijkheid van de kuststreek sterk verminderen. De bevoegde Minister voor toerisme kan niet verantwoordelijk gesteld worden voor bepaalde ingrepen, maar het lijkt ons toch nodig zijn aandacht te vestigen op de vergaande vermindering van de westkust. De verkeerde planologische aanpak van de inplanting van de gebouwen dichtbij de kustlijn is onomkeerbaar. De LNG-terminal te Zeebrugge, waar de plaatselijke bevolking zich jarenlang tegen verzette, is er toch gekomen, spijs het potentiële gevaar dat dergelijke **gasterminal** meebrengt en spijs het feit dat het uitzicht op de zee wordt belemmerd, mede door de grootschalige bouw van het havencomplex. Ons duinengebied is verschaald geworden en wanneer wij de intentieverklaringen mogen geloven is eindelijk het beleid tot het inzicht gekomen dat onze overgebleven duinen moeten worden beschermd.

Wij zouden deze reeks van negatieve aspecten die het toerisme belemmeren kunnen verder zetten. Wij beperken ons tot de problematiek van het afvaleiland. Het is niet zo dat de plannen voor de bouw van een **afvaleiland** zijn afgedaan. Er rijzen bijvoorbeeld vragen omtrent de proefboringen die sedert 2 juni voor de kust van Oostende uitgevoerd wor-

den. Buiten de kleine kring van de ingewijden weet niemand waartoe ze dienen, al hebben wij onze vermoedens. Moet een beleid de afvalmaffia behulpzaam zijn om op een goedkope manier van allerlei rotzooi af te geraken, ten koste van het milieu en het kusttoerisme ? Uiteraard wensen wij onze kuststreek geen negatief beeld te bezorgen en hopen in de Minister een bondgenoot te vinden om een afvaleiland voor onze kust krachtadig af te wijzen.

De negatieve berichten over de milieuproblemen aan de kust in de media schaden het toerisme. Niet de ecologisten zijn hier in fout, maar wel een jarenlang beleid dat volstrekt onvoldoende rekening hield met de milieuproblemen. De prijs die voor dergelijke politiek dient betaald te worden zal in de toekomst nog grotere afmetingen aannemen, tenzij wij de krachten bundelen om een halt toe te roepen aan elke milieubelastende ingreep.

Uit het verslag van de Commissie onthouden wij de uitspraak van de Minister betreffende het creëren van nieuwe hotelzones. De Groenen delen de mening van de Minister dat de vernieuwbouw aan de kust moet worden gestimuleerd, in plaats van de poldergebieden aan te snijden.

Om het gedeelte over de kust af te ronden willen wij de aandacht vragen voor het probleem van de naaktstranden. Het aantal natuuristen blijft opmerkelijk stijgen en om aan hun wensen tegemoet te komen zijn afgebakende zones noodzakelijk. Het moet de Minister bekend zijn dat een belangrijk cliënteel voor het kusttoerisme verloren gaat door het ontbreken van een aangepaste infrastructuur. Op welke manier kan aan dit probleem worden verholpen ?

Ik wil tevens de bezorgdheid van collega Janzegers uitdrukken voor de toeristische ontwikkeling van het Hageland. Het Hageland verloor in 1985 zijn statuut van ontwikkelingszone. Onder meer door het feit dat het gekoppeld is aan de rest van het Arrondissement Leuven, dat een vrij hoge welvaart kent. Nochtans blijft het Hageland een probleemgebied, niet alleen op economisch vlak, wat be-

Van Durme

wezen wordt door de hoge werkloosheid en de lage inkomens, maar ook op het vlak van culturele infrastructuur en van het welzijn.

Het Hageland heeft anderzijds heel wat troeven die zouden kunnen gevaloriseerd worden : een nog mooi, maar onbekend landschap met een soms zuiders en woest uitzicht. Het ligt vrij centraal in ons land en is gemakkelijk bereikbaar. Het beantwoordt ten volle aan de toenemende vraag naar toerisme vlak bij huis. Maar er is geen toeristische infrastructuur van betekenis. Hoeve- en verblijfstoerisme, wandel- en fietspaden zijn praktisch onbestaande. Nochtans zijn het zaken die de attractiviteit van het Hageland kunnen omzetten in een economische activiteit die bovendien vrij arbeidsintensief is en die beantwoordt aan de traditionele mentaliteit van de Hagelander. Bewijs hiervan zijn de vele dorpsfeesten en wandeltochten tot zelfs het kajakken op de Dijle, de Velpe en de Demer .

U weet, mijnheer de Minister, dat HESOC, het Hagelands Economisch-Sociaal Overlegcomité, waarin afgevaardigden zitten van de vijf traditionele partijen en van sociale en beroepsorganisaties uit het Hageland, er bij de overheid sterk op heeft aangedrongen dat men het toerisme in het Hageland zou stimuleren. Dit betekent voor ons dat er eindelijk ruimte moet komen voor proefprojecten, dat het probleem van de ontoegankelijkheid van bepaalde bossen moet aangepakt worden voor passieve recreatie, dat het gewild verwaarlozen en doen verdwijnen van buurtwegen en voetwegels door kortzichtige gemeentebesturen moet bevestigd worden, dat grootschalige plannen als bijvoorbeeld de recht-trekking van de Velpe of de aanleg van wachtbekkens die het landschap verknoeien moeten opgegeven worden, dat renovatie in plaats van nieuwbouw moet aangemoedigd worden. Dit geldt ook voor andere elementen van het cultuurpatrimonium die bedreigd worden : water- en windmolens, oude hoeven, houtwalen, holle wegen, meidoornhagen..

In Limburg worden oude zandgroeven elementen van passieve of actieve recreatie, in het Hageland dienen zij als reuze-vuilbakken voor afval dat zelfs vanuit Nederland illegaal aangevoerd wordt.

Op het vlak van toerisme hebben wij vragen omtrent modeverschijnselen als bijvoorbeeld pretparken en golf-terreinen. Het golfterrein in Tielt-Winge leidde reeds tot het verdwijnen van een euwenoud beukenbos. Wij wensen zeer duidelijk een mensen milieuvriendelijk toerisme dat zich aanpast aan het karakter en aan de bevolking van het Hageland, dus geen elitair service-toerisme dat zich aanpast aan de neo-koloniale noden van vermoeide Amerikaanse en Japanse investeerders.

Het toerisme in Vlaanderen is niet los te maken van heelwat factoren en dient een dynamiek te ontwikkelen die niet alleen de economie, maar vooral de mensen ten goede komt, zonder milieu en natuur te schaden.

De Voorzitter : De heer Blanpain heeft het woord.

De heer R. Blanpain (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik wens tussenbeide te komen op vier punten : ten eerste, in verband met de bevoegdheid van de Vlaamse Raad inzake sport — ik verontschuldig mij bij voorbaat dat ik daarbij ietwat juridisch uitgesponnen tewerk zal gaan, maar ik zou dit alles graag in de stukken van de Vlaamse Raad vastleggen — ten tweede, de lichamelijke opvoeding in onze scholen ; ten derde, de Vlaamse sportprofilering op internationaal vlak ; ten vierde, het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar en eventueel ook de betaalde sportbeoefenaar.

Het eerste punt betreft de bevoegdheid van de Vlaamse Raad inzake sport, wat ik zou kunnen noemen de parabel van de signaalgever, want die parabel heeft een begin, maar het einde is nog lang niet in het zicht. Het verhaal van de signaalgever staat ons allen nog levendig voor de geest.

Inderdaad, het gaat om het gekende geval van de heer Bleecx, seingever,

aangesteld door de Belgische Wielrennersbond. De heer Bleecx was, als lid van de civiele bescherming, in september 1981 één van de talrijke benevolente seingever lang de omloop van de beroepsrennerswedstrijd te Onze-Lieve-Vrouw-Waver. Daarbij is het belangrijk te weten dat een seingever het dwarsliggend verkeer moet doen stoppen, tussen de rode en de groene vlag, en dit van bij het begin van de wedstrijd tot het einde van de wedstrijd. Seingever zijn dus best niet kleurenblind, want dan hebben zij moeilijkheden met de kleur !

Voor de wedstrijdswagen aankwam, deed zich een botsing voor tussen twee vrachtwagens met aanzienlijke schade en de beenbreuk van een van de bestuurders.

Het Hof van Beroep te Antwerpen stelde de BWB, die Bleecx had aangeduid, buiten de zaak en Bleecx, nu 70 jaar geworden, werd veroordeeld tot het betalen van ongeveer een miljoen BF schadevergoeding en daar hij dit niet kon betalen werd zijn inboedel verkocht ; waarop een golf van verontwaardiging en sympathie volgde. Dit leverde tevens moeilijkheden op voor de Bond om nog signaalgevers te vinden.

Het is dit probleem dat we met een voorstel van decreet houdende de burgerrechtelijke verantwoordelijkheid bij de organisatie van sportwedstrijden hebben willen aanpakken. Dit voorstel van decreet werd ingediend op 9 februari jongstleden. Op 12 februari werd mij door de voorzitter van de Vlaamse Raad medege-deeld het voorstel onontvankelijk was daar, zo stelde voorzitter „de Raad geen bevoegdheden heeft op burgerrechtelijk gebied”.

Tegen deze beslissing hebben wij met schrijven van 17 februari verhaal aangekend. Volgens artikel 59, 2 van het Reglement beslist de Raad bij wijze van zitten en opstaan over de ontvankelijkheid van een decreet bij betwisting over de bevoegdheid. Dit was en dit is een testcase, daar het de eerste keer was dat een dergelijke procedure werd toegepast.

Wij waren de Voorzitter toen dankbaar dat hij een in het Reglement

Blanpain

niet-voorzien stap invoerde, namelijk een onderzoek over de ontvankelijkheid door de Commissie van Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften ter voorbereiding van een debat in de Vlaamse Raad. Na discussie in de Commissie werd besloten het advies van de Raad van State in te winnen. Sindsdien zijn ongeveer vier maanden verlopen en is er nog steeds geen antwoord van de Raad van State.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, dit is zeer bedenkelijk. Inderdaad, het soevereine en onaantastbare recht van de verkozenen van het volk om voorstellen te doen en initiatieven te nemen komt immers op onaanvaardbare wijze in het gedrang. Het komt mij voor dat de Vlaamse Raad niet langer op het advies van de Raad van State kan wachten en dat ter zake een beslissing zich opdringt, opdat het normale parlementaire werk zou kunnen worden verder gezet.

Het gaat niet alleen om het recht voorstellen in te dienen, maar eveneens om de bevoegdheid van het Vlaams Parlement die ten volle moet kunnen worden aangewend, zonder opslorping van de bevoegdheid van andere organen en tegelijkertijd gaat het om de suprême uitdrukking van de Vlaamse democratie en volkswil.

Over beide, parlementair initiatief en bevoegdheid, dient de Raad te waken als een vader over de maagdelijkheid van zijn dochter, als een vorst over zijn hoogste erfgoed.

Ten gronde willen wij onze discussie beperken tot de bevoegdheid van de Raad inzake de burgerlijke verantwoordelijkheid naar aanleiding van de organisatie van sportwedstrijden.

Het probleem van de signaalgever dat we met dit voorstel van decreet hebben willen aanpakken, gaat duidelijk om de sport, de organisatie van wielervedstrijden, de relatie tussen de sportbond en zijn medewerkers en de verantwoordelijkheid voor de schade die ontstaat ten gevolge van een foutief optreden ter gelegenheid van een sportgebeurtenis.

Wat we voorstellen, is de Bond in de eerste plaats verantwoordelijk te stellen en hem te verplichten te dien einde de nodige verzekering te sluiten.

Met het oog daarop wordt de verhouding tussen Bond en signaalgevers gekwalificeerd als een verhouding van aansteller tot aangestelde in de zin van artikel 1394, 3de lid van het Burgerlijk Wetboek, betekend dat de aansteller, de Bond, verantwoordelijk is voor de daden van de aangestelde, de signaalgever. Het gaat dus om toepassing van een principe van burgerlijk recht op een sportief gebeuren.

Nu stelt de studie- en documentatiedienst dat dit voorstel van decreet burgerlijke aspecten raakt en dat burgerrechtelijke aspecten volgens het verslag van Bogaert uitgesloten zijn van de decreetgevende bevoegdheid, waarop tot onontvankelijkheid besloten werd. Dit is belangrijk want het raakt de bevoegdheid van de Raad.

Wat is daarover te zeggen? Allereerst is de Vlaamse Raad bevoegd voor de sport — artikel 4, 9° van de bijzondere wet op de Staatshervorming van 8 augustus 1980.

Het gaat om een exclusieve bevoegdheid, hetgeen inhoudt dat de Raad alleen, met uitsluiting van de nationale wetgever, bevoegd is om de hem toegewezen aangelegenheden te regelen.

Dit betekent, overeenkomstig het Arbitragehof in zijn arrest van 26 juni 1986, nr. 25 inzake de logiesverstrekkende bedrijven, dat de grondwetgever en de bijzondere wetgever geacht worden aan de Gemeenschappen volledige bevoegdheid te hebben toegekend tot het uitvaardigen van de regels, die eigen zijn aan de hun toegewezen aangelegenheden, en zulks onverminderd de mogelijkheid om desnoods een beroep te doen op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Met andere woorden, het gaat, zoals het Hof dit zegt, om het gehele beleid, met inbegrip van alle aspecten van dit beleid. De wet van 1980 voorziet ter zake geen enkele uitzondering.

De studiedienst van de Vlaamse

Raad verwijst naar de voorbereidende werken van de wet van 1971 betreffende de bevoegdheden van de Cultuurraad van de Nederlandse Cultuurgemeenschap, waarbij aan artikel 4, 9° zou worden toegevoegd dat 9° geen betrekking heeft op straf-, sociale en burgerlijke wetgevingen, zoals reglementeringen van weddenschappen, sport, doping en sociale zekerheid.

Dit is het enige argument waarop de documentatiedienst zich beroept en dat niet kan aangehouden worden.

Allereerst wordt dergelijk geformuleerd voorbehoud in de voorbereidende werken van de wet van 1980 niet gemaakt. Wel wordt gezegd dat de wet van 1980 beoogt „de bedoeling van de wetgever van 1971 nauwkeurig te expliciteren”. Men stelt dat „sport zowel beroepssport als sport voor liefhebbers omvat, terwijl hiervan uitgesloten is de reglementering van weddenschappen, sportuitslagen, bokswedstrijden en dopingpraktijk”.

In de voorbereidende werken van 1980 wordt de uitdrukking „burgerlijke wetgeving” niet aangehouden. Meer nog, in de tekst van 1970 staat; „burgerlijke wetgeving zoals weddenschap, sportuitslagen, doping en sociale zekerheid”. Of nog, volgens de voorbereidende werken van 1970 is het niet de totale burgerlijke wetgeving die uitgesloten is, maar wel de reglementering inzake weddenschap, sportuitslagen, doping, sociale zekerheid.

Ons voorstel van decreet heeft niets te maken met „weddenschappen, sportuitslagen, doping, sociale zekerheid”. Dus dit argument uit het verslag van Bogaert vervalt totaal.

Daarenboven mag men het belang van de voorbereidende werken niet overschatten. Ons Hof van Cassatie heeft daar voldoende op gewezen en heeft duidelijk gesteld dat de draagwijdte van de wet niet mag worden ingedijkt wanneer in de voorbereidende werken beperkingen aan de wet worden aangebracht die in de tekst van de wet niet voorkomen en die evenmin onontbeerlijk zijn om het door de wet of decreet beoogde doel te bereiken. Wanneer de tekst

Blanpain

van een wet of decreet duidelijk is, kunnen de voorbereidende werken daar niets aan afdoen, noch aan toevoegen.

Trouwens, zelfs indien de voorbereidende werken zouden zeggen — quod non — dat een decreet in verband met de sport geen burgerrechtelijke aspecten zou mogen of kunnen bevatten zou dit juridische non-sense zijn. Waarom ? De reden is eenvoudig : het burgerlijk recht of gemeen privaatrecht regelt de private rechtsbetrekkingen tussen de privé personen in het algemeen, tussen natuurlijke personen, tussen natuurlijke personen en rechtspersonen. Het is het recht van de burgers. Met andere woorden, wie regelen uitvaardigt voor de sport voor de mensen, de burgers, die bij die sport betrokken zijn, vaardigt regelen uit van burgerlijk recht. Dat is metafysisch en filosofisch niet anders mogelijk.

In decreten, die eerder door de Vlaamse Raad aangenomen werden, heeft men geregeld burgerrechtelijke aspecten geregeld.

Twee voorbeelden maar. In het decreet op de niet-betaalde sportbeoefenaar wordt onder meer geregeld : de aansluiting van de minderjarige (minder dan 18) bij een sportclub die medeondertekend moet zijn door een wettelijke vertegenwoordiger van de minderjarige (artikel 6). Dit artikel betreft dus de bekwaamheid van de minderjarige en de uitoefening van de ouderlijke macht of de voogdij. Dit is vanzelfsprekend burgerlijk recht. Hetzelfde decreet bepaalt in artikel 7 dat het concurrentiebeding als niet-bestaand beschouwd wordt.

Dit heeft betrekking op de contractuele vrijheid van partijen, of de bevoegdheid van een bond met betrekking tot zijn statuten waarbij een club een speler zou verbieden op te treden voor een andere vereniging.

Tweede voorbeeld : het taaldecreet regelt onder meer de nietigheid van de handelingen of stukken in strijd met het decreet. Dit is burgerlijk recht.

Men kan van oordeel zijn dat sommige burgerlijke aspecten gerechtvaardigd worden op grond van artikel 10 van de wet van 1980. Dit artikel heeft het over de impliciete bevoegdheden. Inderdaad, zijn administratiefrechtelijke, burgerrechtelijke en strafrechtelijke bepalingen op basis van artikel 10, de impliciete bevoegdheden, mogelijk voor zover die onontbeerlijk zijn voor de uitoefening van de bevoegdheid.

De redenering van de studiedienst is hier hoogst merkwaardig. Aangezien de Raad niet bevoegd is op burgerlijk gebied, kan hij ook op grond van impliciete bevoegdheden geen regelen inzake burgerlijke aspecten uitwerken. Dit is Kafka. Die redenering is onjuist.

De Raad is bevoegd voor de sport. Het gaat in ons voorstel van decreet duidelijk om een sportgebeuren : de verhouding tussen een sportbond en een van zijn medewerkers. Het „principale” is dus wel de sport en het „accessorium” de burgerrechtelijke aansprakelijkheid. Stellen dat burgerlijk ke aansprakelijkheid principalis is, is de zaken wel op hun kop zetten.

Ons standpunt is duidelijk. De Raad is bevoegd voor de sport, voor het gehele beleid, met inbegrip van alle aspecten. De verhouding sportbond — medewerker is een aspect. De Raad is bevoegd ervoor op te treden, onverminderd de mogelijkheid om een beroep te doen op artikel 10, op de impliciete bevoegdheden.

Mijn eerste punt afrondend zou ik willen stellen dat de Vlaamse Raad ter zake niet langer op het advies van de Raad van State kan wachten. Daarenboven dient klaar en duidelijk gesteld dat de Vlaamse Raad bevoegd is voor het ganse sportbeleid in al zijn aspecten, onverminderd het bepaalde in artikel 10 van de wet betreffende de impliciete bevoegdheden en dus voor het juridisch regelen van de verhouding tussen sportbonden, sportbeoefenaars en hun medewerkers. Ik ben er van overtuigd dat wanneer dit punt ter sprake komt de Vlaamse Raad zichzelf niet zal ontmanen, maar zijn soevereine en supreme bevoegdheid ter zake zal affirmeren.

Het ligt voor de hand dat alles samen nog te weinig inspanningen worden geleverd ter bevordering van de sport als hefboom van gezondheid, zowel voor de jeugd, als voor volwassenen en derde-leeftijd.

Aan de hand van de studies van het Instituut voor Lichamelijke Opvoeding te Leuven is het nu overduidelijk dat degenen die met de gehele opvoeding van de mens zijn begaan, geen ommetje meer kunnen maken voor het erg verwaarloosde lichamelijke in het ganse opvoedingsproces. De studies van Leuven ter zake inzake fitness zijn voldoende bekend.

Meer dan 150.000 handtekeningen werden ingezameld. Het komt er nu nog alleen op aan dat de betrokkenen, verantwoordelijken voor het onderwijs, de politieke beslissing nemen drie uren lichamelijke opvoeding per week in het onderwijs in te voeren. Wij stellen met genoegen vast dat het VU-voorstel van resolutie ter zake ruime aanhang heeft verworven bij de respectievelijke Ministers van Opvoeding. Wij gaan op dit punt blijven hameren. Drie uren lichamelijke opvoeding zijn geen luxe, maar een noodzakelijke opvoedingsvoorwaarde. Ik merk dat de Minister het met mij eens is.

Minister P. Dewael : De huidige bevoegdheidsverdeling, waarin zowel de nationale Staatssecretaris voor Onderwijs als de Gemeenschapsministers van Onderwijs en van Cultuur ter zake beleidsverantwoordelijkheid dragen, maakt dat sport op school en lichamelijke opvoeding een vrij ingewikkelde materie is geworden. Maar zowel de nationale Staatssecretaris als ikzelf doen ter zake heel wat inspanningen.

De heer R. Blanpain : Wij zijn tenzerste verheugd over deze samenwerking, mijnheer de Minister, tussen de nationale Minister en uzelf. Ik denk dat wij in de goede richting evolveren. Hier en daar zal echter nog heel wat overtuiging nodig zijn om de magische 32 uur te doorbreken. Daar ligt het probleem.

Lichamelijke vorming is even noodzakelijk voor volwassenen en ouderen. Volwassenen moeten hun fysie-

Blanpain

ke conditie op peil houden door geregeld te trainen.

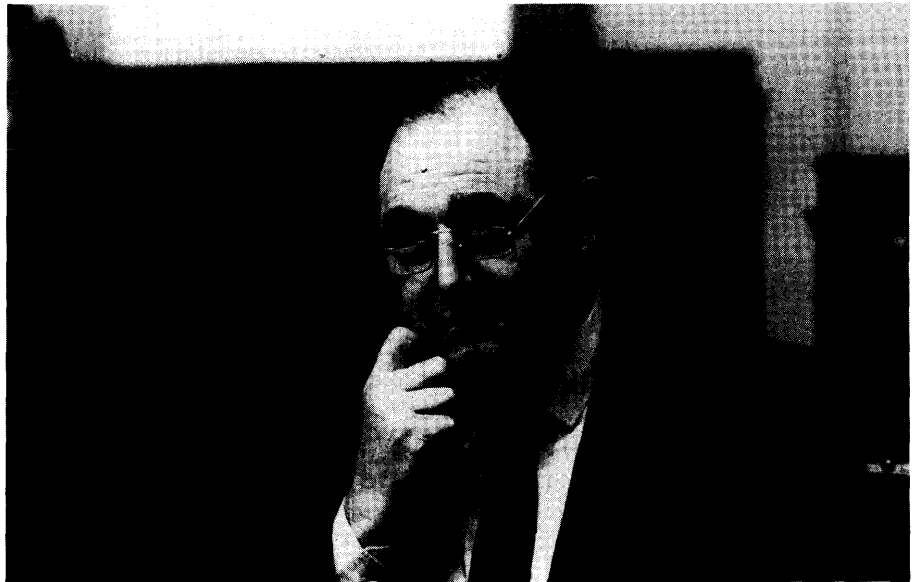
Ik verwijs hier naar de Japanse werknemers, die op het werk regelmatig oefenen. Het ware misschien voor deze Vlaamse Raad een goede suggestie gezamenlijk, onder deskundige leiding, bijvoorbeeld van collega Jan Caudron, dagelijks enkele oefeningen te doen om de fitness van de parlementairen hoog te houden. Het gaat hier vooral om drie basiseigenschappen : uithouding, kracht en lenigheid, iets wat politiciers vanzelfsprekend hoog nodig hebben. Ook de politici van de derde leeftijd dienen actief te blijven.

Ouderen die fysiek actief blijven, kunnen een fysieke conditie behouden van iemand die 20 tot 30 jaar jonger is. Ze kunnen zichzelf veel langer behelpen, dienen niet in ouderlingentehuizen opgenomen en naast kostenbesparing zou een en ander het fysisch geluk van de derde leeftijd tegemoetkomen.

Een meer fitte en gezonde bevolking leidt tot minder hartinfarcten en minder werkonbekwaamheid bij volwassenen. Samenvattend, een beleid waarbij iedereen wordt aangezet en de mogelijkheid gegeven om regelmatig aan sport en lichamelijke opvoeding te doen, komt de gezondheid van de bevolking en ook van de openbare financiën in zeer ruime mate ten goede.

Een derde punt waarover ik wil handelen, betreft de Vlaamse profilering op internationaal vlak. Een oud en onaanvaardbaar zeer blijft de uitzending van atleten via het Belgisch Olympisch Interfederaal Comité.

De autonomie van de eigen verenigingen op het stuk van de aanduiding van de atleten die aan de Olympische Spelen meedoen, blijft onbestaande. Thans heeft het BIOC als bovenstructuur blijkbaar alles te zeggen. Gezien de Vlaamse Gemeenschap het BIOC op ruime wijze subsidieert — ik lees vandaag in het dagblad dat die subsidie 22 miljoen frank zou bedragen, hetgeen mij een beetje verwondert want het gaat om 22 miljoen

Alleen wanneer recht en werkelijkheid samenlopen, krijgt het vertrouwen van de burger gestalte in de rechtsstaat en in de ware democratie, aldus de heer R. Blanpain (VU), in het besluit van zijn betoog over Sport en Toerisme

frank op een begroting van 60 miljoen frank, dus 7 miljoen frank méér dan wat de Franstalige Gemeenschap betaalt — vind ik toch dat er onderhandelingsmogelijkheden moeten zijn om deze kwestie uiteindelijk te regelen.

In de Commissie heeft de Minister gesproken over het ontwerp van samenwerkingsprotocol. Wij zouden graag vernemen hoever de zaken op dat stuk zijn gevorderd en of uiteindelijk wordt toegelaten dat de Vlaamse organisaties hun eigen atleten kunnen aanduiden om aan de internationale spelen deel te nemen.

Ten slotte wil ik nog handelen over het statuut van de niet betaalde sportbeoefenaar en van de sportbeoefenaar in het algemeen.

Het statuut van deze categorie van sportbeoefenaars dateert van 1975. Het wordt in de praktijk door bepaalde sportbonden bewust wetens en willens, niet nageleefd. Blijkbaar menen die bonden boven de wet te staan.

Wat mijn verwondering wekt, is dat

heel wat magistraten blijkbaar aan deze organisaties hun medewerking verlenen. Dit is in een rechtsstaat onaanvaardbaar. Wat op het spel staat is een juiste verhouding tussen sportbeoefenaar en de club, de sportorganisatie.

Dat een decreet niet wordt nageleefd is in een rechtsstaat onaanvaardbaar. Het probleem bestaat in de juiste verhouding tussen de sportbeoefenaar en de club of de sportorganisatie. Het is nu zo dat de sportbeoefenaars bijna levenslang verbonden zijn aan een club. Een sportclub is vanzelfsprekend geen duiventil. Niemand wenst een systeem waarbij de clubwerking ondermijnd wordt. Een systeem waarbij een amateur en ook een professional levenslang vastzitten aan een club en versjacherd worden aan de meestbiedende, is maatschappelijk ongewenst en onaanvaardbaar. Het komt er niet alleen op aan goede principes in de wet in te schrijven, maar vooral erop toe te zien dat de wet wordt nageleefd. Daarom dienen dit decreet evenals de wet van 1978 op het statuut van de betaalde sportbeoefenaars, aangepast vooral op het

Blanpain

vlak van de procedure. Zoals het nu is, weigeren, in de meeste gevallen, de rechters gedingen in kortgeding te nemen. Wanneer het gerecht zijn normale tijd loopt — dit is dikwijls meerdere jaren — is er geen uitspraak dienstig in een korte sportcarrière. Hier kan men het Britse adagio toepassen : „Late justice is no justice” of een late rechtspraak is geen rechtspraak. Ter zake is een spoedige beslissing nodig, met andere woorden de partijen moeten zich ex officio in kortgeding tot de rechter kunnen wenden ten einde een spoedige beslissing te krijgen. Deze beslissing dient dan bij wijze van dwangsom in de praktijk te kunnen worden afgedwongen. U herinnert zich allicht de zaak van de gebroeders Verbeeck en de basketbalbond, toen een rechter uit Antwerpen een uitspraak deed in een kortgeding en de juridische mogelijkheid van dwangsommen nog niet bestond. Op basis van de uniforme Beneluxwet bestaat die nu wel. Welnu, die mogelijkheid van dwangsommen zou moeten worden ingebouwd, zodat het decreet en ook de wet van 1978 geen papieren wetten zijn, maar wel wetten met tanden die afgedwongen kunnen worden. Er moet inderdaad een stok achter de deur zijn, wil men het decreet en de wet niet tot dode letter maken.

Bij wijze van besluit zou ik de hoop durven uitspreken — en hoop doet leven — dat de Vlaamse Raad haar bevoegdheid op het vlak van de sport zou affirmeren en niet zou dulden dat haar soevereine bevoegdheid op het wetgevend vlak ongedaan wordt gemaakt doordat adviezen van de Raad van State achterwege blijven.

Tevens hoop ik dat er voldoende aandacht zal worden besteed aan de eis van minstens drie uur lichamelijke opvoeding op school, gedoceerd en begeleid door leraren sport- en lichamelijke opvoeding alsook voldoende aandacht ter zake voor de volwassenen en de derde leeftijdscategorie.

Ik hoop dat de Vlaamse autonomie op internationaal sportvlak voldoende zal worden geprofileerd en dat het statuut van de sportbeoefenaars aan-

gepast wordt om in de praktijk werkelijke betekenis te hebben.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, alleen wanneer recht en werkelijkheid samenlopen, krijgt het vertrouwen van de burger gestalte in de rechtstaat en in de ware democratie. **(Applaus bij de VU)**

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik leid uit de nogal beperkte opkomst af dat de afwezige collega's, mijnheer Blanpain, op dit ogenblik druk doende zijn met een of andere vorm van actieve sportbeoefening, en misschien hebben zij niet helemaal onge-lijk.

Ik wens mijn antwoord aan te vangen met een aantal beschouwingen over het sportbeleid. Vooraf wens ik mijn dank en waardering uit te spreken voor het uitstekende verslag dat werd opgemaakt door de heer Vandermeulen.

Collega's, de voorgelegde begroting voor de sport, die uitvoerig besproken werd in de Commissie, steunt op het basisprincipe van mijn sportbeleid, namelijk steeds meer mensen aan te zetten steeds meer sport te beoefenen en dat in steeds betere omstandigheden. Om dat te realiseren moet de sportwerking en het sportaanbod van de meest onderscheidene initiatiefnemers voldoende aan bod kunnen komen.

Ik breng mijn drie uitgangspunten nog even in herinnering. Ten eerste, het organiseren van sportactiviteiten is de taak van het privé-initiatief. Collega De Roo heeft er andermaal en volgens mij terecht een lans voor gebroken. Hij heeft gepleit voor het in eer herstellen van het subsidiariteitsprincipe. Ik kan hem daarin volgen. Tweede uitgangspunt : de rol van de overheid op de meest diverse niveaus heeft in de eerste plaats een aanvullend en voorwaardenscheppend karakter. Met andere woorden de openbare sector steunt de privé-initiatieven als hun middelen en fondsen ontoereikend zijn, en voor zover

de activiteit voor iedereen openstaat. Derde uitgangspunt : de aanvullende en de voorwaardenscheppende functies mogen geenszins betekenen of inhouden dat de overheid haar initiatiefrecht inzake sport zou verliezen. Er is immers ook de democratiseringsplicht van de overheid. En in een sport-voor-allen beleid heeft de overheid een belangrijke taak inzake de algemene sportpromotie en heeft zij zelfs de plicht om te fungeren als stimulator van het vrije initiatief. Met andere woorden, zij dient in partnership met sportorganisaties de gunstigste voorwaarden te creëren om een maximum aantal mensen uit de verschillende sociale groepen aan te moedigen tot het beoefenen van sport.

Collega's Vansteenkiste en De Roo hebben hier terecht gewezen op het permanente karakter van de sensibilisering van de bevolking om sport te beoefenen. Ik heb zoëven in het debat gezegd dat de BLOSO-administratie als geen andere dit van meetaf aan heeft ingezien. Ik herinner ter zake aan de campagnes die vanuit BLOSO zijn opgestart geworden. „Sport is tof”, „Sport kan best in je buurt” en dergelijke. Het sport-voor-allen-idee is altijd met vuur en gloed door deze administratie uitgedragen. Uit recent onderzoek blijkt dat sensibilisercampagnes inderdaad noodzakelijk blijven. Het is daarom dat ik mijn initiatief „Limburg sportief” verder zet in alle andere Vlaamse Provincies.

Ik ben het eens met collega De Roo dat het geen „ééndagsvliegen” mogen zijn.

Wanneer dit jaar de campagne „Oost-Vlaanderen sportief” beëindigd wordt, moeten andere initiatieven in overweging worden genomen die dit concept kunnen voortzetten.

Collega's, vertrekkend van mijn drie uitgangspunten is een goede verhouding aangewezen tussen de beschikbare middelen ten behoeve van de overheid en deze waarover het privé-initiatief kan beschikken. Het sportaanbod van het verenigingsleven wordt door het indienen van deze begroting alvast nog meer dan vroe-

Dewael

ger ondersteund. Een aantal cijfers kunnen dit illustreren.

De werkingstoelagen aan de landelijk erkende sportfederaties worden opgetrokken : 23 miljoen frank meer ten overstaan van 1986 en 13 miljoen frank meer ten overstaan van 1987. Ik herinner u er aan dat ik woord heb gehouden, toen ik vorig jaar tijdens de bespreking van de begroting aankondigde iets te zullen ondernemen voor de verzekeringspost bij de landelijke federaties. U weet dat het uitvoeringspercentage van het decreet steeg van 18 procent naar 38 procent dit jaar. Wij zijn nog ver verwijderd van het uiteindelijke percentage dat moet worden bereikt, met name 75 procent, maar de intentie is, zelfs in moeilijke budgettaire omstandigheden, in die richting verder te werken. Hiermee meen ik een antwoord te hebben verstrekt aan collega De Roo en ook aan collega Van Steenkiste.

Ik moet nochtans opmerken dat wanneer het contractueel personeel zou worden betaald via de normale sectie 20 en niet langer via het Nationaal Sportfonds, er ook op die basis aanvullende middelen zouden kunnen vrijkomen voor het sportbeleid en voor het subsidiëren van tal van privé-initiatieven.

Vorig jaar en ook tijdens de bespreking van de begroting in 1986, heb ik kunnen constateren dat met de jaren, juist omwille van deze moeilijke budgettaire context, men steeds meer en meer personeel is gaan betalen via het Nationaal Sportfonds. Ik heb geen enkele moeite om toe te geven dat dit niet overeenkomt met de letter en de geest van de wet van 1963 met betrekking tot dit Fonds. Ik pleit ervoor en ik pleeg in dat verband overleg met de Voorzitter van de Executieve, bevoegd voor het personeelsbeleid, om het personeel van BLOSO te betalen via de normale sectie 20, zodanig dat het Sportfonds opnieuw kan worden aangewend waarvoor het in leven werd geroepen. Ik steun volkomen het voorstel van decreet van collega De Roo om in navolging van de wet van 1963 en ter vervanging van die nationale wet-

geving een Vlaams decreet te maken. Ik hoop trouwens dat wij binnen zeer afzienbare tijd de kans zullen krijgen in de Commissie voor Sport en Toerisme de discussie aan te vatten over het voorstel dat hij heeft ingediend.

Collega's, onze aandacht gaat dit jaar in het bijzonder naar de Olympische Spelen. Als grootste sportevenement ter wereld zorgen deze spelen voor een onovertroffen uitstraling van de sport. Om de deelneming van de Vlaamse atleten aan deze spelen te helpen verzekeren werd op de gewone begroting, zoals u weet, 15 miljoen frank voorzien dienstig voor de voorbereiding en de deelname aan de spelen. Ik weet dat de ganse discussie over de unitaire structuur van het Belgisch Olympisch Interfederaal Comité gevoelig ligt. Het is nu eenmaal zo dat voor het Internationaal Olympisch Comité, dat alleen nationale staten erkent, deze structuur moet worden behouden. Het Verenigd Koninkrijk worstelt bij manier van spreken met hetzelfde probleem. Het is ook niet Wales dat erkend wordt in hoofde van het IOC. Het IOC erkent alleen nationale staten. Ik hecht dan ook alleen maar belang aan de betekenis van het BOIC in het kader van de discussie over de organisatie, en de voorbereiding voor de Olympische Spelen te Seoel.

Collega Blanpain heeft mij gevraagd hoe dan precies die samenwerkingsverbanden zouden kunnen worden geregeld. De discussie over een nieuw protocol, een nieuw samenwerkingsakkoord met aan de ene kant het BOIC en aan de andere kant BLOSO en de Waalse tegenhanger van BLOSO, ADEPS is nog altijd volop aan de gang. Gezien de vertegenwoordiging van de Vlaamse atleten bijna het dubbele bedraagt van de Franstaligen heb ik beslist, na bespreking met de afgevaardigden van het Belgisch Olympisch Comité omtrent het ingediende budget om een bijkomende ondersteuning van 5 miljoen frank te voorzien vanuit het Sportfonds. Daardoor zal in totaal 20 miljoen frank aan middelen beschikbaar zijn.

Wanneer wij de globale cijfers even onder de loep nemen dan stellen wij vast dat de beschikbare middelen op

de begroting in 1986 en 1987 stegen. 1988 betekent, op 6 miljoen na, een status quo tegenover vorig jaar. De middelen werden dus ongeveer op hetzelfde peil gehouden. Dit geldt eveneens voor de tussenkomst die voorzien is ten behoeve van de gemeentelijke sportfunctionarissen. Collega's Content en De Roo hebben daarvoor ook aandacht gevraagd. Een grote toename van het aantal erkende sportfunctionarissen waarop elke gemeente recht heeft, noodzaakte een herverdeling van de middelen. In dat verband moet wellicht de vraag worden gesteld of de centrale overheid zich niet zou moeten beperken tot het geven van een eerste aanzet, een eerste prikkel. Van zodra op het lokale vlak vanuit eigen opties en overwegingen een zelfstandig sportbeleid is gegroeid, zou de plaatselijke overheid misschien voor haar eigen behoeften moeten kunnen instaan. Vermits wij steeds vaker pleiten voor meer gemeentelijke autonomie, is het normaal, wanneer onder invloed van de centrale overheid de aanzet werd gegeven tot het aanwerven van gemeentelijke sportfunctionarissen, na verloop van tijd deze verplichting zou kunnen worden overgenomen door de ondergeschikte besturen. Ik heb de indruk dat de filosofie die aan de basis lag van de aanstelling van een sportfunctionaris in deze zin zou moeten worden herzien.

Ik ben het volledig eens met wat collega Caudron heeft gezegd over de doping. Ik sta volledig achter de maatregelen die moeten worden getroffen om deze „kanker” uit de sportwereld te helpen verdwijnen maar ik leg er de nadruk op dat mijn bevoegdheid in dat verband beperkt is. Het is collega Lenssens- die een aantal maatregelen heeft uitgewerkt, waar ik uiteraard achter sta. Toch kan ik van mijn kant ook mijn steentje bijdragen, bijvoorbeeld door het schrappen van propagandatoelagen ten opzichte van federaties die zich niet aan de regel zouden houden.

Inzake de investeringspolitiek, waarnaar collega De Roo heeft verwezen, worden de volgende beleidsprincipes verder doorgevoerd. U weet dat het investeringsprogramma anno 1988

Dewael

globaal door de Vlaamse Regering werd teruggebracht op het niveau van 1986. Wat de eigen centra betreft wordt er gestreefd naar een verdere uitbouw en aanpassing. In eerste instantie wat de eigen infrastructuur betreft denk ik dat we moeten rationaliseren. Ik denk dat er voldoende werd gebouwd en voldoende werd verworven in het verleden, maar dat de beschikbare kredieten voor eigen infrastructuur in eerste orde moeten worden aangewend voor maatregelen die de rationalisering ervan in de hand kunnen werken.

Ten tweede, voor de ondergeschikte besturen zal het subsidiebeleid zich in hoofdzaak toespitsen op kleinschalige en multifunctionele projecten. Hierbij wordt eveneens bijzondere aandacht besteed aan de door de Vlaamse Regering aangeduide reconversiegebieden. Ik heb dat ook meermaals in de Commissie beklemtoond. Het gaat om de zogenaamde witte vlekken, enerzijds de Kempen, Limburg en de Westhoek – indien er aanvragen komen uit die gebieden, wordt daarmee in eerste orde rekening gehouden. Met de andere „witte vlekken” op het vlak van de sportinfrastructuur buiten de reconversiegebieden, tracht ik bij het verdelen van mijn subsidies rekening te houden.

Ik deel ook volkomen de bekommernis om de Vlamingen in Brussel over voldoende sportinfrastructuur te laten beschikken. Daartoe heb ik zeer onlangs de Commissie Brussel van de Hoge Raad voor de Sport ontvangen. Er werd een zeer opbouwende bespreking gevoerd.

Tenslotte wil ik even herinneren aan mijn algemene beleidlijnen, met een blijvende aandacht voor de promotie van de sport voor allen als onontbeerlijk element om de sensibilisering tot sportbeoefening doelmatig en in coördinatie met de ondergeschikte besturen en federaties mogelijk te maken.

Een ander belangrijk punt blijft ook de aandacht voor de kadervorming, verzorgd en gestimuleerd door de universitaire instituten en sportfederaties.

Voorts is er de schoolsport die een zeer bijzondere plaats verdient. Schoolsport vormt als het ware de basis voor de sportbeoefening van later. Ik ben het ter zake volledig eens met de heer Blanpain. Ik heb reeds gewezen op het ingewikkelde bevoegdheidskluwen, maar ik meen te mogen stellen dat de politieke wil aanwezig is, zowel bij de nationale Staatssecretaris voor Onderwijs, als bij mijn collega voor Onderwijs, de heer Weckx, om blijvend aandacht te besteden en ook de middelen vrij te maken voor de bevordering van de schoolsport.

Het ontwerp van decreet – ook de heer Blanpain heeft hierover gesproken – werd reeds geruime tijd geleden door de Vlaamse Raad goedgekeurd en voor advies overgemaakt aan de Raad van State, waar het nog steeds berust. U weet welke verdraging daar kan ontstaan. Men weet wel wanneer men een ontwerp naar deze eerbiedwaardige instelling overmaakt, maar men weet helaas nooit op voorhand wanneer men het terug krijgt. De Vlaamse Regering heeft tijdens de vorige legislatuur zeer veel werk besteed aan het voorbereiden van dit ontwerp van decreet. De Hoge Raad voor de Sport heeft er ettelijke vergaderingen aan gepend. Zodra het advies van de Raad van State ons bereikt, zullen wij, naar ik hoop, in de Commissie voor Sport en Toerisme onmiddellijk de discussie kunnen aanvatten.

Collega's, uit de begrotingscijfers blijkt dat zeer veel zorg werd besteed aan het beveiligen van zowel de individuele sportbeoefenaar als de georganiseerde sport, de recreatiesport, de competitie- en de topsport.

Verder zal ik het hebben over het toerisme. Wie de persberichten van de voorbije maand doornemt stelt ongetwijfeld vast dat het toerisme dit jaar in de lift zit, al wordt deze vaststelling niet door iedereen gedeeld. Collega Caudron treedt mijn zienswijze bij, maar de heer Content was iets genuanceerder.

De heer J. Caudron : Men kan ook in de lift zitten en dalen.

Minister P. Dewael : Ik dacht dat u in stijgende richting bedoelde.

De resultaten die tijdens het voorseizoen zijn geboekt, kunnen bij deze van de toeristische topjaren worden gerekend. Het vrij behoorlijke weer heeft daarin natuurlijk een rol gespeeld, maar ik denk toch dat er méér is. U zal zich herinneren dat het belangrijkste doel van de Vlaamse Regering inzake toerisme er tijdens de vorige legislatuur in bestond het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme volledig operationeel te maken. Welnu, deze doelstelling werd gerealiseerd en sinds 1 januari 1988 is het VCGT een volwaardig uitgebouwde parastatale, die 60 personeelsleden op het hoofdbestuur en 16 personeelsleden op de buitendienst Alden Biesen tewerk stelt.

De heer W. Content : Wat zal u doen met de 15 personeelsleden die nu in de Kabinetten zitten ?

Minister P. Dewael : U weet zeer goed dat de Raad van Bestuur ter zake een duidelijk standpunt heeft ingenomen en heeft gesteld dat elke detachering aan zijn voorafgaandelijke goedkeuring moet worden onderworpen. Ik wil de autonomie van de VCGT alle eer bewijzen die zij verdient. Het is de Raad van Bestuur van het VCGT die ter zake het eerste en het laatste woord heeft. Het heeft niet veel zin een parastatale instelling in het leven te roepen wanneer men voor allerlei kleine en grotere problemen zou trachten deze autonomie systematisch te miskennen. Ik respecteer terzake de beslissingen van de Raad van Bestuur.

Collega Content, u hebt heel beharrenswaardige dingen over het toerisme gezegd. Het is, gelet op uw woonplaats, een sector die u goed kent. Ik wil over meer discussiëren dan de financiële middelen. Ik weet wel : koken kost geld, maar ik treed eerder collega Desutter bij, die stelde dat de middelen alleen ook niet alles betekenen. Wij moeten werken aan een betere taakverdeling. Wij moeten ons bijvoorbeeld afvragen wat het VCGT zelf moet doen. Misschien dient het meer acties in het buitenland te voeren, maar dan moeten de provinciale federaties en de plaatselijke VVV's eer het andere werk doen en dienen wij meer coördinatie

Dewael

en harmonisatie mogelijk te maken. Als wij aan nieuwe taakverdeling werken, dan denk ik, dat de misschien beperkte beschikbare budgetten op een meer rationele en adequate manier kunnen worden aangevend. Ik denk dat wij ook moeten zoeken naar nieuwe financieringsmethodes. Wij moeten ook een beetje inventiviteit aan de dag leggen. Partnership, waarbij bepaalde projecten mogelijk worden met inbreng van de private sector, behoort steeds meer – en ik zou zeggen gelukkig – tot de mogelijkheden. Het is niet alleen maar een kwestie van centen. Ik weet ook dat, als wij bepaalde vergelijkingen maken met het buitenland, iedereen altijd gelijk kan krijgen. In de Commissie heeft u, collega Desutter, geopperd dat een stad als Amsterdam aan toeristische promotie evenveel uitgeeft als de Vlaamse Gemeenschap. Weet u hoeveel Antwerpen aan promotie uitgeeft? Amper 6 miljoen frank. Is dat de inspanning die door een stad als Antwerpen kan worden gedaan in een globale context waarbij, ik herhaal het nog eens, niet alle inspanningen en middelen van de Vlaamse Gemeenschap kunnen worden verwacht?

In verband met het toeristisch beleid wijs ik erop dat alle decreten die door uw Raad, mijnheer de Voorzitter, werden goedgekeurd, ook uitgevoerd zijn. Het legistisch kader is volledig tot stand gebracht. Bij dit laatste is er misschien één uitzondering. Ik stip aan dat het Arbitragehof niet steeds de visie van de Vlaamse Regering en de Vlaamse Raad heeft gedeeld. Ik verwijs naar de problematiek van het decreet op de reisbureaus. Deze problematiek werd onlangs nog in openbare vergadering besproken naar aanleiding van het intrekken van het decreet van 21 maart 1985.

Het Arbitragehof deed een uitspraak op basis van de op dat ogenblik geldende bevoegdheidsbepalingen. Thans kan men zich afvragen in hoeverre men de toeristische sector een dienst bewijst met een nieuwe decretale regeling op een ogenblik dat men nieuwe regionale bevoegdheidspakketten creëert. Meer nog, er is op

dit ogenblik volop een nieuwe fase in de staatshervorming aan de gang. Een nieuw decreet inzake het reisbureaustatuut moet dus rekening houden met de intenties van de nationale Regering inzake de nieuwe beleidsdomeinen van de Gemeenschappen.

Het voordragen van een nieuw decreet op de openlucht recreatieve verblijven komt er na grondige bespreking van de problematiek in het bevoegde technisch comité en in de Vlaamse Adviesraad voor Toerisme. Ik pleeg op dit ogenblik nog overleg met mijn collega bevoegd voor de Ruimtelijke Ordening.

Voor de belangrijkste nieuwe initiatieven inzake de promotie van het toerisme in binnen- en buitenland, verwijs ik naar het commissieverslag dat op dat stuk volledig is en ik zal er verder ook op toezien dat de kredieten voor promotie efficiënt en optimaal worden benut.

Tijdens de commissievergadering werd over de hotelpremies, omdat men ze onvoldoende acht, soms denigrerend gesproken. Welnu, men mag 30 procent met een maximum van twee miljoen frank, toch niet onderschatten. Het hoeft niet al nieuwbouw te zijn wat de klok slaat. Ter zake wijs ik ook op de noodzakelijke modernisering en op de vernieuwbouw. Die hotelpremies kunnen in samenhang met andere premies worden aangevraagd en bekomen. Ik verwijs daarbij naar de verschillende premies en toelagen, die bij mijn collega, Minister Geens, bevoegd voor economie, kunnen worden bekomen. Men dient het geheel van die maatregelen te bekijken. In dat geval denk ik toch dat die bijdragen substantieel voldoende zijn om onze toeristische infrastructuur op peil te kunnen houden.

Mijnheer de Voorzitter, het Regeerakkoord voorziet ook het doorlichten van het sociaal toerisme. Naar mijn mening kan deze sector na de doorlichting verder volwaardig worden uitgebouwd. Een dergelijke uitbouw zou eert en vooral rekening moeten houden met de maatschappelijke rol van de instellingen voor sociaal toerisme. Al te vaak wordt vastgesteld, collega Vandermarliere, dat de plaats

van kansarme personen zoals bejaarden, werklozen, gehandicapten enzovoort, door kapitaalcrachtige gebruikers wordt ingenomen.

Een doeltreffende bescherming van de maatschappelijk zwakkeren is dan ook noodzakelijk. Dat zal precies het voorontwerp van de doorlichting uitmaken. Ter zake heb ik aan het VCGT opdracht gegeven dit te onderzoeken. Trouwens, eerstdaags zal ik hierover een onderhoud hebben met de Voorzitter van de Raad van Bestuur van het VCGT. Deze operatie dient met bekwame spoed te worden uitgevoerd.

Het heroriënteren van het sociaal toerisme in functie van de doelstellingen die er aan de oorsprong van lagen, is slechts één onderdeel van de sociale dimensie die aan het toeristisch beleid kan worden gegeven. De inplanting van toeristische infrastructuren, in door de werkloosheid sterk getroffen streken, kan daar een nieuwe vorm van tewerkstelling creëren.

In dit verband dient men de toeristische reconversie politiek in Limburg in ogenschouw te nemen met als belangrijkste project het „Themapark”. De haalbaarheidsstudie, die in opdracht van de Vlaamse Executieve werd uitgevoerd, is positief en er bestaat vanwege de privésector een grote interesse voor dit project. Limburg is goed op weg om de tweede belangrijkste toeristische Provincie van ons land te worden. De weerslag op de tewerkstelling zal dan ook steeds belangrijker worden.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de Vlaamse culturele tradities worden in het buitenland zeer sterk geapprecieerd. Onze historische steden zijn wereldvermaard en liggen op een boogscheut van elkaar. Onze gastronomie, onze eetcultuur, wordt ook door eenieder op prijs gesteld.

Onze culturele rijkdom, centraal gelegen in het hart van Europa, het Europa waarin de grenzen in 1992 zullen verdwijnen, maakt van Vlaanderen een regio waarvoor er een toekomst is weggelegd. 1990 wordt zeer waarschijnlijk uitgeroepen tot het Europees jaar van het toerisme.

Om deze redenen gaf ik het Vlaams

Dewael

Commissariaat-Generaal voor Toerisme opdracht om in het vooruitzicht van 1992 een geïntegreerd actieplan voor het toerisme uit te werken. Op basis van dit plan zal het VCGT de komende jaren een degelijke samenhangende toeristische politiek kunnen voeren, zodat het toerisme in Vlaanderen ten volle tot ontplooiing kan komen.

Geachte collega's, ik dank u bij voorbaat voor uw aller medewerking in dat verband.

De Voorzitter : De heer Blanpain heeft het woord.

De heer R. Blanpain (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, graag maak ik nog enkele korte bedenkingen.

Vooreerst kunnen wij ons om het antwoord van de Minister verheugen. Wij zijn blij dat ook van zijn kant absolute wil bestaat om in drie uren lichamelijke opvoeding in de scholen te voorzien. Die politieke wil zal nodig zijn voor deze klus die hard is om te klaren. Ik wens u, mijnheer de Minister, desbetreffend alle succes toe.

Wij verheugen ons ook over het antwoord inzake het statuut van de sportbeoefenaar. Wij betreuren echter eens te meer dat ook hier blijkbaar de Raad van State geen advies verstrekt. Er is blijkbaar een probleem. Het is mogelijk dat er juristen tekort zijn. Dan moeten er maar meer worden aangeworven. Vele zoeken werk en wij kunnen kandidaten aanbevelen.

Dit is geen wijze van werken. De Voorzitter van de Vlaamse Raad zou moeten onderstrepen dat het parlementair werk op onaanvaardbare wijze wordt vertraagd omdat de Raad van State geen adviezen geeft. Dat is werkelijk beneden alles.

De Voorzitter : Mijnheer Blanpain, u moet er ook durven aan toe te voegen dat de Vlaamse Raad ook al te veel een beroep doet op de Raad van State. Ik denk bij voorbeeld aan de vele amendementen van de jongste tijd.

De heer R. Blanpain : Dat is juist, mijnheer de Voorzitter, maar dat moet u aan de collega's aan mijn linkerhand melden.

De Voorzitter : Ik deel dit mede aan de Vlaamse Raad.

De heer R. Blanpain : Ik heb daartegen geen bezwaar maar ik stel alleen vast dat het zo niet meer gaat. Ik weet hoe moeilijk het is om als Voorzitter van de Commissie voor Sport en Toerisme een vergadering te beleggen.

Parlementair werk is momenteel erg moeilijk. De voorstellen komen niet „van de grond” omdat het mechanisme niet goed is uitgerust. Het is nu niet het ogenblik dit probleem tot op het been uit te kienen.

Mijnheer de Minister, u heeft gezegd dat u aandacht zou besteden aan de niet-betaalde sportbeoefenaars en de ermee verband houdende procedure. We zijn het erover eens dat die procedure belangrijk is.

Minister P. Dewael : Ik heb uiteraard ook oog voor een procedure-regeling, die op verschillende punten wijzigingen bevat ten aanzien van de bestaande regeling. Toch stel ik voor daarover het debat ten gronde te voeren van zodra uw Commissie door het ontwerp zal zijn gevat.

De heer R. Blanpain : Mijnheer de Minister, ook daarvoor danken wij u.

Alle rozen hebben ook doornen; zie hier mijn doornen: ik wens u te zeggen dat ik ontgoocheld ben in verband met uw antwoord betreffende het Belgisch Olympisch Interfederaal Comité.

Ten eerste, dit is geen nieuw probleem. Ik heb van collega's vernomen dat het sedert jaar en dag aan de orde wordt gesteld; het is dus een oud zeer.

Ten tweede, u heeft ongetwijfeld gelijk dat men, op internationaal vlak, per land maar één instelling erkent en dat er maar één olympisch comité voor België kan zijn. Dit is ongetwijfeld juist. Dit is echter niet het antwoord op ons verzoek. Het gaat immers om de interne structuur van het

Comité. Het is perfect mogelijk dat dit Comité zodanig wordt opgebouwd en ingesteld dat elke Gemeenschap daar zijn eigen beslissingen kan nemen. Dat u er thans geen gebruik van hebt gemaakt om onderhandelingen af te dwingen ontgoocheld ons ten zeerste. Inderdaad, wanneer kan u onderhandelen? U kan dit wanneer u het geld in de hand hebt. U heeft langs onze Commissie vijftien miljoen F. gegeven; naar ik vandaag verneem, heeft u langs het sportfonds nogmaals vijf miljoen F. aangeboden. Bravo! Er moet natuurlijk geld zijn om onze sportbeoefenaars toe te laten ter plaatse te gaan. Het was echter nu het ogenblik om te stellen dat het geld werd gegeven op voorwaarde dat er structurele veranderingen in het sportfonds zouden komen. Nu het geld is gegeven, kan ik u verzekeren dat u binnen vier jaar voor dezelfde toestand zal staan, want tot dan zal men geen oren hebben naar onze voorstellen, omdat men er geen belang bij heeft. Bijgevolg vind ik dat u daar een kans heeft gemist; het is jammer dat u dit niet als een breekijzer heeft gebruikt om de autonomie van onze eigen verenigingen op het stuk van de sport en de internationalisering door te trekken.

Bijgevolg stel ik vast dat de volgende vervaldatum 1992 zal zijn. Ik herhaal het: het is jammer dat u deze kans niet hebt benut.

De heer M. Desutter : Ik veronderstel dat de Minister schriftelijk zal antwoorden op meer concrete punten, die ik naar voren bracht.

Minister P. Dewael : Mijnheer de Voorzitter, ik zal op een aantal vragen schriftelijk antwoorden, omdat mijn antwoord anders te uitvoerig zal worden.

Ik heb goed nota genomen van alle vragen van collega Desutter; ik zal hem een schriftelijk antwoord bezorgen. Dit geldt uiteraard ook voor andere collega's.

De Voorzitter : De heer Content heeft het woord.

De heer W. Content (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de

Content

Minister, collega's, wat mijn tussenkomst over de golfterreinen betreft zou ik willen onderstrepen dat mijn verklaringen van persoonlijke aard waren. Mijn partij neemt ter zake een ander standpunt in – en misschien terecht – dan ik.

Ik wens de Minister nog een vraag te stellen over de buitenlandse kantoren. U weet, mijnheer de Minister, dat onze buitenlandse kantoren het moeilijk hebben. Er is vooreerst het feit dat die kantoren bevolkt zijn door Walen en Vlamingen samen. Belangrijker voor mij is dat die kantoren op een ordentelijke manier zouden moeten kunnen werken. In het licht van de beperkte financiële middelen geef ik toe dat een oplossing ter zake niet zo vanzelfsprekend zal zijn. Mijnheer de Minister, het grootste deel van onze toeristen bestaat uit Nederlanders, Duitsers, Fransen en thans in mindere mate Engelsen. Welnu, het bureau in Engeland dat propaganda moet voeren voor onze kust en de kuststeden, is gevestigd in één van de meest verlaten straten van Londen, namelijk in de Regent Street op een eerste of tweede verdiep, te bereiken langs een smalle trap. Op die plaats moeten de mensen trachten inlichtingen te bekomen en moeten zij zien dat wij een bureau in Londen hebben. Ik meen, mijnheer de Minister, dat voor dit probleem een oplossing dient te worden gezocht. In dit verband wens ik u een suggestie te doen : in Regent Street in Londen zijn ook de kantoren gevestigd van Sabena en van de Spoorwegen. Aangezien die kantoren over een enorme ruimte beschikken, bestaat wellicht de mogelijkheid een plaats voor te behouden voor ons kantoor van toerisme. Trouwens heeft men mij geantwoord – en met dat antwoord ga ik niet akkoord – dat de ligging, wat de impact van ons toerisme betreft, geen belang heeft. Men zou dan moeten denken dat de Roemenen en Hongaren aan de Champs-Élysées in Parijs slecht beedeeld zijn, gezien zij daar aan een hoge prijs lokalen hebben gehuurd om hun toerisme aan de Fransen kenbaar te maken.

Een tweede geval : het bureau voor

toerisme van Nederland is sinds een paar jaar verhuisd en is thans gelegen in een zeer verlaten straat waar weinig mensen langs komen, waar geen propagandamogelijkheid is voor de inhoud van hun toerisme.

Mijnheer de Minister, ik moge u vragen dit probleem in verband met ons toerisme van dichtbij te bekijken en eventueel met de Commissie ter plaatse een bezoek te brengen om te weten te komen hoe de zaken er in werkelijkheid voorstaan. U zou moeten trachten de nodige geldmiddelen te bekomen en de nodige schikkingen dienaangaande treffen. Volgens mij moet de promotie van ons toerisme gebeuren in samenwerking met de betrokken diensten en mag op dat vlak niet worden gevit over kleine details. Slechts op die manier kan men betere resultaten bereiken. Op het stuk van het toerisme dient nog heel wat te worden gerealiseerd.

Minister P. Dewael : Mijnheer de Voorzitter, ik wil zeer beknopt aan de heer Blanpain het volgende zeggen. De discussie over de unitaire structuur van het BOIC mag mijns inziens niet worden misbruikt ten nadele van onze geselecteerde atleten. Vier jaar geleden werd in de gewone begroting 15 miljoen F. voorzien voor de organisatie van de Olympische Spelen. Daarenboven werd nog eens 9 miljoen F. uitgetrokken via het Sportfonds. Nu, in 1988, gaan wij het met minder doen. Toch denk ik niet dat wij terbeschikkingstelling van die geldmiddelen mogen koppelen aan bepaalde afspraken die wij met het BOIC wensen te maken. Ik zeg hier in alle duidelijkheid dat het BOIC de federalisering op het vlak van het sportbeleid moet respecteren. Ik zal dan ook geen enkele inspanning onbenut laten om tot een nieuw protocol te komen tussen het BOIC, BLOSO en ADEPS. Wij moeten vermijden dat er van een soort financiële chantage gewag kan worden gemaakt. Er moeten andere drukingsmiddelen en rationele argumenten worden aangewend.

Mijnheer Content, ik zal uw vraag en uw opmerkingen aangrijpen om een onderzoek te bevelen in de schoot van het VCGT. Ik had trouwens nota genomen van uw opmerking betref-

fende het nut en de opportuniteit van buitenlandse agentschappen.

Ik wens echter de autonomie van de parastatale B die het VCGT is te respecteren. Het gaat niet op aan de ene kant een parastatale B in het leven te roepen en dan bij elke uitgave tussenbeide te komen. Mocht ik dit doen, dan zou ik trouwens de wet van 1954 die mij bepaalde voogdijbevoegdheden geeft, overtreden. Met andere woorden laat ons het VCGT een kans geven om zelf haar toeristische politiek te ontwikkelen. En laat ons enkel en alleen maar als voogdij optreden wanneer de wet of het decreet niet wordt gerespecteerd.

De Voorzitter : De heer Blanpain heeft het woord.

De heer R. Blanpain : Mijnheer de Minister, uw antwoord bevredigt mij niet. Als u de geschiedenis van het ontstaan van het Parlement nagaat, ziet u dat parlementen zijn gegroeid uit het feit dat zij de centen voor hun Vorst moeten goedkeuren en dat het ter gelegenheid is van het goedkeuren van de centen dat bepaalde regelen en wetten werden gesteld.

Ik beweer dat u een kans heeft laten voorbijgaan om vanuit diezelfde parlementaire reflex te zeggen : hier zijn onze centen, waar is ons Vlaamse recht ? Ik meen dat deze ganse zaak niet naïef mag worden opgenomen. Wij moeten ervoor zorgen dat de federalisering van de sport, waarvan u ongetwijfeld voorstander bent, wordt gerespecteerd, wat nu niet het geval is.

De Voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer J. De Roo : Mijnheer de Minister, ik dank u ten zeerste voor de zeer genuanceerde antwoorden en voor het feit dat u heeft onderstreept dat het voorstel van decreet tot oprichting van een Vlaams Sportfonds uw steun zal krijgen.

In verband met het decreet van de niet-betaalde sportbeoefenaar heeft u verwezen naar het uitblijven van het advies van de Raad van State, wat verhindert dat dit decreet in de Vlaamse Raad ter discussie komt. Het geval dat ik heb geciteerd is een

De Roo

typisch voorbeeld, met name de pijnlijke zaak van Miel Puttemans. Ik denk dat uw antwoord ter zake niet onbelangrijk zou zijn. Naar mijn gevoelens heeft u hierop niet geantwoord. Het is inderdaad pijnlijk dat een superatleet van dit niveau op 40-jarige leeftijd wordt gestraft omdat hij eenvoudigweg deelneemt aan een jogging waarvoor zelfs geen classement werd opgemaakt. Naar mijn gevoelens is dit compleet in strijd met het principe van de vrijheid van sportbeoefening.

Welke is de visie van de Minister in dit verband ? Ik meen dat deze visie inderdaad heel belangrijk zou kunnen zijn voor de beoordeling van het decreet van de niet-betaalde sportbeoefenaar.

De heer R. Blanpain : Mijnheer de Voorzitter, ik vraag nog even het woord.

De Voorzitter : We kunnen toch niet blijven praten.

De heer R. Blanpain : U kunt niet zeggen dat ik er misbruik van maak. Het is slechts de tweede maal dat ik spreek in 6 maanden tijd.

De Voorzitter : Dat geldt voor iedereen.

U hebt het woord.

De heer R. Blanpain : Dit punt is zeer belangrijk en toont duidelijk aan dat het tuchtrecht zoals het in de organisaties is niet beantwoordt aan een passende en eerlijke rechtsbedeling. Ook daar heeft de sportbeoefenaar niet de mogelijkheid om naar een rechtbank te gaan die een objectief oordeel over die aangelegenheid zou uitspreken. Ik steun ten volle collega De Roo in wat hij zegt over Miel Puttemans.

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael : Mijnheer de Voorzitter, de discussie toont andermaal aan hoe acuut en dringend de bespreking wordt van het ontwerp van decreet op de niet-betaalde sportbeoefenaar. Naar aanleiding van het voorval dat collega De Roo signaleert wordt een algemeen principe geponeerd met name de vrijheid van de sportbeoefening. Collega De Roo zal het mij echter niet ten kwade duiden, ik had dit misschien moeten meedelen, dat ik eerst concreet dit

geval wil laten onderzoeken. Na het onderzoek zal ik hem ten spoedigste van antwoord dienen.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Nee)**

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om de algemene bespreking voort te zetten met de materies Buitenlandse en Externe Aangelegenheden alsmede Economie, Tewerkstelling en Energie.

Is de Raad het daarmee eens ? **(Instemming)**

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18 uur.
